

Med genomförandet av dessa byggnadsföretag kommer tekniska högskolans utbyggnad att slutföras i enlighet med av riksdagen år 1945 godkänd, sedermera med avseende på tidpunkter och kostnader reviderad generalplan.

Av följande sammanställning över de i kommitténs framställning berörda byggnadsföretagen framgår fördelningen på dessa av hittills anvisade anslagsmedel, beräknade totalkostnader och det för budgetåret 1960/61 äskade investeringsanslaget (beträffande beteckningarnas innebörd hänvisas till prop. 1945: 374).

Byggnader	Hittills anvisade be- lopp, kr	Nu beräk- nad total- kostnad, kr	För budget- året 1960/ 61 äskade medel, kr
Administrationsbyggnad (I)	768 000	1 468 000	700 000
Biblioteksbyggnad (II)	965 000	1 965 000	1 000 000
Avd. Sf (XIV).....	5 452 000	5 627 000	1 175 000
Summa kronor	7 185 000	9 060 000	1 875 000

Kommittén förklarar, att den med hänsyn till de begränsade prisstegringarna på arbetskraft och materiel under budgetåret 1959/60 icke funnit det nödvändigt att nu göra framställning om tilläggsanslag för sådana ökade kostnader. Enär byggnadskostnaderna synes befinna sig i stigande, synes enligt kommittén frågan om tilläggsanslag få omprövas i samband med kommitténs anslagsäskanden för budgetåret 1961/62.

Rörande frågan om anordnande av tillfälliga lokaler för civilingenjörsutbildningen på atomenergiområdet inhämtas bland annat följande.

I betänkande med förslag rörande civilingenjörsutbildningen på atomenergiområdet av den 6 februari 1959 diskuterar de sakkunniga olika alternativ för lokalfrågans lösning men anför avslutningsvis, att dessa frågor bör behandlas av högskolemyndigheten och byggnadskommittén i samband med övriga åtgärder för lösningen av tekniska högskolans allmänna lokalprogram.

Av de diskuterade alternativen anser kommittén det första vara i princip lämpligast. Detta innebär, att vissa vindlokaler i avdelningens för bergsvetenskap byggnad tills vidare inreds för atomenergiutbildningen i avvaktan på att permanenta byggnader uppföras så snart ske kan. Den sammanlagda kostnaden för dessa provisoriska lokaler torde komma att uppgå till 300 000 kronor, vartill kommer 20 000 kronor för inredning och utrustning.

Av från universitetsutredningen under hand lämnade informationer framgår, att man förutser en sannolik ökning av studerandeantalet på bergsavdelningen från nuvarande 45 till 90 per årskurs. Under sådana förhållanden förefaller det knappast välbetänkt att för annat ändamål disponera de fåtaliga reservutrymmen, som finns inom bergsavdelningens byggnad, även om dessa utrymmen inte i och för sig är tillräckliga för att tillgodose lokalbehovet för ett fördubblat studerandeantal.

Det förefaller därför vara fördelaktigare att tillgodose dessa tillfälliga lokaler för atomenergiutbildningen i den nybyggnad för flygteknik, som nu är under uppförande, genom att öka den byggnadsdel, som innehåller rum för lärare och assistenter m. fl., med en våning på höjden. Härigenom skulle

¹ Avser tillfälliga lokaler för civilingenjörsutbildningen på atomenergiområdet.

13 rum av omkring 16 m² storlek tillkomma, vilka tills vidare kan upplåtas för atomenergiutbildningen. När lokalfrågan för denna nya utbildningslinje fått sin definitiva lösning, blir denna extra våning en lokalreserv för högskolan.

Byggnadskostnaden för den tillkommande våningen har beräknats till 175 000 kronor och kostnaden för inredning och utrustning till (13 × 1 500 kronor =) ca 20 000 kronor. De lokaler, som på detta sätt kan åstadkommas, blir kvalitativt bättre och till sin storlek endast obetydligt mindre än dem, som kan utvinnas genom inredning av vinden på avdelningens för bergsvetenskap byggnad. Kostnaden blir icke oväsentligt lägre, och åtgärden att öka våningsantalet på nybyggnaden för flygteknik föregriper icke en framtida ytterligare utbyggnad av högskolan.

Till inredning och utrustning av nya lokaler har för innevarande budgetår anvisats ett reservationsanslag av 1 200 000 kronor. För nästa budgetår hemställer *byggnadskommittén* om en medelsanvisning av 850 000 kronor.

Av följande sammanställning över de aktuella byggnadsföretagen framgår fördelningen av hittills anvisade anslagsmedel till inredning och utrustning, beräknade totalkostnader och av kommittén för budgetåret 1960/61 äskade medel.

Byggnader	Hittills anvisade belopp, kr	Nu beräknad totalkostnad, kr	För budgetåret 1960/61 äskade medel, kr
Administrationsbyggnad (I)	100 000	200 000	100 000
Biblioteksbyggnad (II)	200 000	400 000	200 000
Avd. Sf (XIV).....	1 800 000	2 580 000 ¹ 2	550 000 ²
Summa kronor	2 100 000	3 180 000	850 000

Byggnaderna I och II. Den begärda medelsanvisningen å sammanlagt 300 000 kronor avser återstående del av de beräknade kostnaderna för inredning och utrustning av dessa byggnader.

Byggnad XIV. För inredning och utrustning av denna byggnad har hittills anvisats 1 800 000 kronor. Kommittén har därutöver anmält behov av anslag för hypersonisk vindtunnel med 550 000 kronor, varav för nästa budgetår 320 000 kronor, för viss tillkommande utrustning för institutionen för flygplanstatik och flygplanbyggnad avseende apparatur för varmhållfasthetsundersökningar med 210 000 kronor och för inredning och utrustning av tillfälliga lokaler för civilingenjörsutbildningen på atomenergiområdet med 20 000 kronor, sistnämnda båda belopp i sin helhet för nästa budgetår. Kommittén avser att för budgetåret 1961/62 äska återstående del av kostnaden för den hypersoniska vindtunneln, 230 000 kronor, och anhåller om ett beställningsbemyndigande intill detta belopp för budgetåret 1960/61.

Departementschefen. Av det begärda *investeringsanslaget* hänför sig 1 700 000 kronor till fullföljande och färdigställande av pågående ombyggnad av administrationsbyggnaden samt om- och tillbyggnad av biblioteks-

¹ Kostnader för låghastighetstunnel ej inräknade.

² Härav 20 000 kronor för civilingenjörsutbildning på atomenergiområdet.

byggnaden. Den sålunda begärda medelsanvisningen för dessa ändamål kan jag tillstyrka. Den av byggnadskommittén förordade provisoriska lösningen av lokalfrågan i vad gäller civilingenjörsutbildningen på atomenergiområdet finner jag ändamålsenlig. Mot den gjorda kostnadsberäkningen har jag ingen erinran och förordar en medelsanvisning för ifrågavarande ändamål av 175 000 kronor. Vid bifall till vad jag nu föreslagit bör investeringsanslaget till Utbyggnad av tekniska högskolan i Stockholm för nästa budgetår uppföras med 1 875 000 kronor.

Av det för nästa år begärda anslaget till *inredning och utrustning* av nya lokaler, 850 000 kronor, hänför sig 320 000 kronor till anskaffande av en hypersonisk vindtunnel. Begäran om anvisande av medel för sistnämnda ändamål framfördes av kommittén också i dess anslagsframställning för innevarande budgetår. Jag är emellertid inte heller i år beredd att taga ställning till frågan om anvisande av medel till en dylik vindtunnel. I övrigt biträder jag kommitténs förslag och beräknar således för inredning och utrustning följande medel, nämligen för administrationsbyggnaden 100 000 kronor, för biblioteksbyggnaden 200 000 kronor, för institutonen för flygplanstatik och flygplanbyggnad 210 000 kronor och för lokaler för civilingenjörsutbildning på atomenergiområdet 20 000 kronor. I enlighet härmed har jag tidigare denna dag vid anmälan av anslag under åttonde huvudtiteln hemställt om anvisande för nästa budgetår av ett reservationsanslag av 530 000 kronor till Tekniska högskolan i Stockholm: Inredning och utrustning av nya lokaler. Liksom för innevarande budgetår torde erforderliga avtal om leveranser få träffas inom det godkända utrustningsprogrammets ram, i den mån så befinnes påkallat för att nytillkomna eller nytillkommande lokaler skall förses med erforderlig utrustning.

Under återopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Utbyggnad av tekniska högskolan i Stockholm* för budgetåret 1960/61 anvisa ett investeringsanslag av 1 875 000 kronor.

9. Nybyggnader för Chalmers tekniska högskola. Till uppförande av nybyggnader för Chalmers tekniska högskola har för budgetåren 1945/60 anvisats tillhoppa 24 622 100 kronor, varav för innevarande budgetår 4 000 000 kronor. Byggnadsstyrelsen har i skrivelser den 25 augusti 1959 och den 17 november 1959 hemställt om investeringsanslag för byggnadsarbeten vid högskolan.

Vid behandlingen tidigare denna dag av frågor angående anslag på driftbudgeten under åttonde huvudtiteln har jag anmält, att beredningen av frågan om ökad intagning av studerande vid Chalmers tekniska högskola ännu inte avslutats, och därvid förordat, att ett preliminärt beräknat anslag för nämnda ändamål uppföres i riksstaten. Då frågan om medelsbehovet för nybyggnader för Chalmers tekniska högskola har samband med frågan om

en ökning av intagningen av studerande vid högskolan förordar jag, att i förslaget till riksstat för nästa budgetår under den inledningsvis angivna rubriken preliminärt beräknas ett investeringsanslag av 12 200 000 kronor. Jag torde i detta sammanhang få hänvisa till vad jag vid anmälan av frågan om investeringsanslag till Byggnadsarbeten vid universitetet i Uppsala anfört beträffande nybyggnad för övningslaboratorium vid Chalmers tekniska högskola.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att, i avbidan på särskild proposition, till *Nybyggnader för Chalmers tekniska högskola* för budgetåret 1960/61 beräkna ett investeringsanslag av 12 200 000 kronor.

10. Nybyggnad för forskningslaboratorium i Studsvik. Under denna rubrik har för innevarande budgetår anvisats ett investeringsanslag av 750 000 kronor till uppförande av ett forskningslaboratorium i anslutning till AB Atomenergis anläggning i Studsvik. Såsom framgår av 1959 års statsverksproposition (bilagan 29, punkten 11) har de totala kostnaderna för byggnadsföretaget beräknats till 2 200 000 kronor.

I skrivelse den 25 augusti 1959 har *byggnadsstyrelsen* hemställt om anvisande för nästa budgetår av ett investeringsanslag av 1 450 000 kronor för ifrågavarande byggnadsföretag. Vidare har styrelsen i skrivelse den 29 september 1959 upplyst, att i den beräknade totalkostnaden för anläggningen, 2 200 000 kronor, ingår 298 000 kronor för laboratorieinredningar och 50 000 kronor för rörpostanläggning för transport av radioaktiva substanser.

Departementschefen. Jag förordar, att återstoden av det för ifrågavarande byggnadsföretag beräknade beloppet, 1 450 000 kronor, anvisas för nästa budgetår. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Nybyggnad för forskningslaboratorium i Studsvik* för budgetåret 1960/61 anvisa ett investeringsanslag av 1 450 000 kronor.

11. Nybyggnad för lärarhögskolan i Malmö. En utförlig redogörelse för detta byggnadsärende har lämnats i propositionen 1959: 89. — Enligt av statsmakterna i fjol fattat beslut skall en andra lärarhögskola med tillhörande övningsskola inrättas i Malmö. För ändamålet skall en ny skolanläggning uppföras på det s. k. Heleneholmsområdet i staden. Staten skall uppföra och bekosta byggnaderna för den egentliga lärarhögskolan och staden uppföra och bekosta erforderliga byggnader för övningsskolan ävensom tillhandahålla det för anläggningen i dess helhet avsedda markområdet.

Utbildningsverksamheten avses skola börja den 1 juli 1962, vilken dag de av staden uppförda övningsskolbyggnaderna skall överlämnas i kronans ägo. Från och med hösten 1960 intill nämnda datum kommer lärarutbildning i mindre omfattning att bedrivas i av staden provisoriskt upplåtta lokaler.

Kostnaderna för anläggningen har uppskattats till 14,3 miljoner kronor, varav 4,6 miljoner kronor hänför sig till den av staten bekostade egentliga lärarhögskolan och 9,7 miljoner kronor till den av staden bekostade övningsskolan. För innevarande budgetår har till förberedelsearbeten anvisats ett investeringsanslag av 200 000 kronor.

Åt byggnadsstyrelsen har uppdragits att ombesörja, att erforderliga byggnadsarbeten för den egentliga lärarhögskolan utföres inom förutsatt tid. I skrivelse den 25 augusti 1959 har byggnadsstyrelsen hemställt om en medelsanvisning av 2 000 000 kronor för budgetåret 1960/61 till ifrågavarande ändamål. Styrelsen beräknar, att detaljplaneringen blir klar i slutet av 1960 och att byggnadsarbetena påbörjas vid årsskiftet 1960/61.

Departementschefen. Det är synnerligen angeläget, att arbetet med uppförandet av byggnaderna för den beslutade lärarhögskolan bedrivs på ett sådant sätt, att utbildningsverksamheten kan börja vid den avsedda tidpunkten. Jag har ingen erinran mot byggnadsstyrelsens beräkning av medelsbehovet för nästa budgetår. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

till *Nybyggnad för lärarhögskolan i Malmö* för budgetåret 1960/61 anvisa ett investeringsanslag av 2 000 000 kronor.

12. Vissa byggnadsarbeten vid läroanstalterna för blinda. Under denna rubrik har för innevarande budgetår anvisats ett investeringsanslag av 275 000 kronor för byggnadsarbeten vid institutet och förskolan för blinda å Tomtebodavägen. Härav har för vissa ändrings- och ombyggnadsarbeten beräknats 175 000 kronor och för uppgörande av fullständiga ritningar och kostnadsberäkning samt vidtagande av andra förberedelseåtgärder för uppförande av en simhalls- och gymnastiksalsbyggnad 100 000 kronor.

I skrivelse den 7 oktober 1959 har byggnadsstyrelsen angivit de beräknade kostnaderna för nämnda nybyggnad till 1 200 000 kronor enligt prisläget den 1 juli 1959. Härtill kommer 60 000 kronor för utökning av befintlig panncentral. Av kostnaderna avses viss del skola bestridas genom enskilda bidrag, nämligen 200 000 kronor från scoutstiftelsen »Ljuspunkten» och 100 000 kronor från blindinstitutets fondmedel. För nästa budgetår har byggnadsstyrelsen äskat 860 000 kronor utgörande hela den resterande delen av den beräknade kostnaden, sedan ovannämnda enskilda bidrag och redan beviljat anslag frånräknats. Byggnadsstyrelsen har beträffande den gjorda kostnadsberäkningen anfört följande.

Det tidigare framlagda skissförslaget har sedermera överarbetats med beaktande av vissa nya synpunkter på byggnadens utformning, som framförts av institutets rektor. Denne har sålunda funnit det starkt motiverat att en förbindelselänk lägges mellan institutets och förskolans byggnader och simhallen. Denna korridor skulle bland annat tjäna som uppställningsplats för Norrbackainstitutets rullstolar, när vanföreanstaltens skolhem lånar sim-

hallen. — Genom tillkomsten av korridoren behöver vidare ej maten till förskolan köras i vagn utomhus, utan barnen kan alla äta i institutets matsalar. Därigenom frigöres förskolans matsal och kan utnyttjas för att lätta trångboddheten i förskolan. Städning, underhåll och övervakning av byggnaden kan bättre organiseras än vid den tidigare planerade isolerade enheten. Barnen från såväl förskolan som institutet kan under den kalla och fuktiga årstiden inomhus bege sig till och från gymnastik och bad, vilket är en fördel från både transport- och hälsosynpunkt. Förslaget innebär enligt institutet ekonomiska fördelar ur drifts- och personalomkostnadssynpunkt. — Förslag om en sanering av institutets sopstation har tidigare av institutet framförts till byggnadsstyrelsen. Denna sanering kan nu ske genom att en ny sopstation anordnas under gymnastiksalsbyggnaden.

Kostnaderna för nybyggnaden enligt det överarbetade förslaget har enligt prisläget den 1 juli 1959 beräknats till 1 200 000 kronor. I samband med byggnadens anslutning till den befintliga panncentralen inom huvudbyggnaden tillkommer 60 000 kronor för utökning av panncentralen. För uppförande av nybyggnaden bör under budgetåret 1960/61 medel för hela kostnaden finnas tillgängliga.

Departementschefen. Beträffande behovet av ifrågavarande nybyggnad får jag hänvisa till min redogörelse för byggnadsfrågan i föregående års statsverksproposition. Jag biträder byggnadsstyrelsens framställning och hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Vissa byggnadsarbeten vid läroanstalterna för blinda* för budgetåret 1960/61 anvisa ett investeringsanslag av 860 000 kronor.

13. Vissa byggnadsarbeten vid skolorna för döva.

Skolorna för döva i Vänersborg

För innevarande budgetår har ett investeringsanslag av 3 700 000 kronor anvisats till byggnadsarbeten vid dövskolorna. Av detta anslag har 1 200 000 kronor avsetts för genomförande av en andra och påbörjande av en tredje etapp av om- och nybyggnadsarbeten vid skolorna i Vänersborg. Sammanlagt har för budgetåren 1957/60 till om- och nybyggnadsarbeten vid sistnämnda skolor anvisats investeringsanslag av 2 050 000 kronor. Till disposition för samma ändamål står dessutom ytterligare 250 000 kronor. Arbetena har kostnadsberäknats till totalt 3 100 000 kronor enligt prisläget den 1 juli 1956 (se 1957 års statsverksproposition, bilagan 29, punkten 19), vilket enligt byggnadsstyrelsen motsvarar 3 320 000 kronor räknat efter prisläget den 1 juli 1959.

Byggnadsstyrelsen har i skrivelse den 25 augusti 1959 meddelat, att arbetena för andra etappen (externatbyggnaden) påbörjats sommaren 1959 och beräknas vara avslutade sommaren 1960. Arbetena för tredje etappen (ombyggnad av internatbyggnaden) beräknas kunna inledas i början av 1960. I direkt anslutning till dessa arbeten bör enligt byggnadsstyrelsens mening, för ett rationellt utnyttjande av arbetsorganisationen på platsen, de återstående byggnadsarbetena (fjärde etappen) utföras. Dessa innefattar änd-

ringsarbeten i ekonomibyggnaden och i pannrum, omläggning av vissa yttre ledningar, dränering m. m. och har kostnadsberäknats till 645 000 kronor enligt prisläget den 1 juli 1959.

För budgetåret 1960/61 beräknar byggnadsstyrelsen ett investeringsanslag av 675 000 kronor, varav 375 000 kronor för genomförande av den tredje etappen och 300 000 kronor för påbörjande av den fjärde etappen.

Specialskolan för tal- och hörselskadade i Örebro

Till förvärv av tomtmark samt till byggnadsarbeten vid specialskolan för tal- och hörselskadade i Örebro har för budgetåren 1957/60 anvisats investeringsanslag av sammanlagt 3 600 000 kronor. Härav har 800 000 kronor använts till markförvärv.

Kostnaderna för skolanläggningen har beräknats till 5 000 000 kronor enligt prisläget den 1 juli 1959 exklusive kostnaden för tomtmarken. Av denna totalkostnad beräknas cirka 3 300 000 kronor falla på en första etapp, omfattande uppförande av byggnad för specialsalar, skolbyggnad och byggnad för samlingsstal, barnbespisning och kök, samt 1 700 000 kronor på en andra etapp, omfattande uppförande av elevhemsbyggnader och gymnastikbyggnad.

Byggnadsstyrelsen har i förut nämnda skrivelse den 25 augusti 1959 för budgetåret 1960/61 hemställt om ett investeringsanslag av 1 000 000 kronor för avslutande av den första byggnadsetappen och påbörjande av den andra. Beträffande de i sistnämnda etapp ingående byggnadsarbetena har styrelsen anfört bland annat följande.

Från skolmyndigheterna har framhållits svårigheterna att bereda plats i fosterhem för eleverna. Skolan har upprepade gånger måst avvisa barn, som begåvningsmässigt och med hänsyn till deras hörselrester borde vara elever vid skolan, därför att de på grund av sitt handikapp ej kunna beredas plats i något fosterhem. Dessa elever kan tagas om hand vid skolan först sedan elevhemmen färdigställts. När första etappen av nybyggnadsarbetena är avslutad, kommer vidare ett större antal klassrum än vad som för närvarande kan disponeras att stå till skolans förfogande.

När elevernas undervisning överflyttats till den nya klassrumsbyggnaden, kan de schematekniska problemen ej lösas på ett tillfredsställande sätt, om gymnastikundervisningen även i fortsättningen kommer att hållas i den nuvarande skolan. Förflyttningen mellan de olika lokalerna är från trafiksynpunkt riskfylld och skulle dessutom enligt skolans rektor innebära, att den effektiva tiden för gymnastiklektionerna i bästa fall endast kommer att omfatta tjugo minuter. Detta torde ej vara tillfredsställande med hänsyn till den stora betydelse gymnastikundervisningen har för dessa handikappade barn.

Förskolan i Boden för döva barn

Sedan 1951, 1952 och 1953 års riksdagar anvisat sammanlagt 812 000 kronor för byggande av en förskola i Boden för döva barn, uppfördes under år 1953 en skolbyggnad, ett elevhem och en föreståndarinnebostad, innehåll-

lande jämväl två gästrum. Det förutsattes, att husmor och vaktmästare vid skolan skulle kunna finna bostäder på den fria hyresmarknaden.

I förutnämnda skrivelse den 25 augusti 1959 har byggnadsstyrelsen föreslagit, att vid skolan uppföres dels en enplansbyggnad innehållande husmorsbostad, tre enkelrum för vårdarinnor, vaktmästarbostad, verkstadslokal för vaktmästaren samt garage, dels en byggnad inrymmande musik- och filmrum samt lekrum. Kostnaderna härför har enligt prisläget den 1 juli 1959 beräknats till 330 000 kronor, varav för personalbostadshuset 195 000 kronor, för musik- och lekruksbyggnaden 80 000 kronor samt för yttre ledningar och planeringsarbeten 55 000 kronor.

Som motivering för sitt förslag om uppförande av ett personalbostadshus anför byggnadsstyrelsen, att bostäder inte kunnat anskaffas genom förhyrning i staden och att personalfrågan därför inte kunnat lösas tillfredsställande. Något tillskott av hyresbostäder vore enligt uppgift ej att förvänta.

I fråga om musik- och lekruksbyggnaden anför byggnadsstyrelsen följande.

Sedan förskolan i Boden planerades, har nya rön gjorts rörande de hörselskadade barnens möjligheter att via kraftiga förstärkare och vibrationsapparater uppfatta rytmisk musik, vilket i hög grad underlättar för barnen och ger dem större möjligheter att tillägna sig ett mer naturligt tal. Lyssnandet till sådan musik uppgives för övrigt även befrämja deras mentala utveckling. Lämpligt rum för denna undervisning saknas i skolan men bör enligt skolöverstyrelsen anordnas, varvid rummet även bör utformas med tanke på att film skall kunna visas. Stort behov föreligger även av ett särskilt rum för större lekmaterial, såsom klätterställningar, gungbräden och dylikt, som kan användas då utomhusvistelse av skilda anledningar är utesluten.

Departementschefen. Jag biträder byggnadsstyrelsens framställning i vad gäller fortsatta byggnadsarbeten vid skolorna i Vänersborg och Örebro och beräknar alltså härför respektive 675 000 kronor och 1 000 000 kronor. Beträffande förskolan i Boden för döva barn har jag endast funnit mig kunna tillstyrka medel till uppförandet av en musik- och lekruksbyggnad. För detta ändamål bör för nästa budgetår beräknas 80 000 kronor.

Sammanlagt erfordras således för nästa budgetår ett anslag av (675 000 + 1 000 000 + 80 000 =) 1 755 000 kronor. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Vissa byggnadsarbeten vid skolorna för döva* för budgetåret 1960/61 anvisa ett investeringsanslag av 1 755 000 kronor.

Statens utlåningsfonder

14. Statens lånefond för universitetsstudier. 15. Allmänna studielånefonden. Under dessa rubriker är för innevarande budgetår anvisade investeringsanslag av 8 000 000 kronor respektive 9 100 000 kronor.

Förslag om medelsanvisning för nästa budgetår till ifrågavarande ända-

mål har i sedvanlig ordning framlagts, såvitt gäller statens lånefond för universitetsstudier av *garantilånenämnden*, och såvitt gäller allmänna studielånefonden av *studiehjälpsnämnden*.

Såsom jag vid min anmälan tidigare denna dag av det på driftbudgeten uppförda reservationsanslaget till Naturastipendier åt studerande vid universiteten m. fl. läroanstalter anfört, har beredningen av bland andra frågorna om investeringsanslag till ifrågavarande fonder ännu icke avslutats. Jag har därför för avsikt att senare föreslå Kungl. Maj:t att i särskild proposition förelägga riksdagen förslag härom. Anslag till förevarande fonder torde i avvaktan härpå böra uppföras i riksstatsförslaget med preliminärt beräknade belopp. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att, i avbidan på särskild proposition i ämnet, för budgetåret 1960/61 beräkna

a) till *Statens lånefond för universitetsstudier* ett investeringsanslag av 10 300 000 kronor;

b) till *Allmänna studielånefonden* ett investeringsanslag av 10 500 000 kronor.

16. Lånefonden för inventarier i studentbostäder. Denna fond, som inrättades genom beslut av 1959 års riksdag, ersätter ett tidigare på driftbudgeten uppfört reservationsanslag till bidrag till inventarier i studentbostadshus. Ur fonden, som enligt kungörelsen den 5 juni 1959 om lån från lånefonden för inventarier i studentbostäder (nr 371) står under bostadsstyrelsens förvaltning, må för anskaffning av inventarier lån beviljas sammanslutning av studenter, bostadsstiftelse eller företag, som eljest svarar för inredning av studentbostäder. Dylikt lån må beviljas med högst 1 000 kronor per rum. Till förnyelse av inventarier, för vilka anskaffningslån erhållits, må lån beviljas med högst det belopp, som motsvarar vad som återbetalats av löpande lån. Återbetalning av lån skall ske genom årliga avbetalningar under högst 20 år. Ränta skall utgå med den för räntetyp I för lån från statens utlåningsfonder fastställda räntefoten.

Till kapitalinvestering har för innevarande budgetår beviljats ett investeringsanslag av 3 000 000 kronor.

Bostadsstyrelsen föreslår, att — i avvaktan på närmare erfarenhet rörande verksamhetens omfattning — anslag för budgetåret 1960/61 anvisas med ett jämfört med innevarande budgetår oförändrat belopp.

Departementschefen. Enligt vad jag under hand inhämtat torde antalet under innevarande budgetår färdigställda studentrum, för vilka lån ur förevarande fond kan komma i fråga, sannolikt bli något högre än det ursprungligen beräknade antalet, 3 000. I fråga om ett mindre antal rum kan det därför bli nödvändigt att uppskjuta tillgodoseende av lånebehovet till nästa budgetår. Å andra sidan beräknas studentbostadsproduktionen under budgetåret 1960/61 komma att omfatta icke fullt 3 000 rum. Det sammanlagda an-

tal studentrum, som kan bli färdigställda under budgetåren 1959/60 och 1960/61, torde därför kunna beräknas till i runt tal 6 000, vilket medför ett sammanlagt lånebehov för dessa båda budgetår av cirka 6 000 000 kronor. Med hänsyn till de sålunda redovisade beräkningarna tillstyrker jag bostadsstyrelsens förslag, att för nästa budgetår anvisas ett oförändrat anslag av 3 000 000 kronor.

Under återopande av vad jag anfört hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Lånefonden för inventarier i studentbostäder* för budgetåret 1960/61 anvisa ett investeringsanslag av 3 000 000 kronor.

Fonden för låneunderstöd

17. **Lån till Uppsala studentkår.** I enlighet med ett av Kungl. Maj:t framlagt förslag har riksdagen i fjol beslutat, att ur fonden för låneunderstöd skall till Uppsala studentkår beviljas ett ränte- och amorteringsfritt lån intill ett belopp av högst 1 360 000 kronor för anordnande av en studentmat-sal med tillhörande biutrymmen i anslutning till planerade kårlokaler i kvarteret Ubbo i Uppsala. För innevarande budgetår har för ändamålet anvisats ett investeringsanslag av 100 000 kronor.

I skrivelse den 24 september 1959 har *Uppsala studentkår* hemställt om anvisande av ytterligare medel till ett belopp av 1 260 000 kronor för ifrå-gavarande byggnadsföretag.

Departementschefen. Enligt vad jag inhämtat pågår för närvarande för-handlingar rörande vissa med matsalsbyggnaden sammankopplade bygg-nadsprojekt. Efter dessa förhandlingar återstår före byggnadsarbetenas igångsättande detaljplaneringen. Jag räknar därför med att nästa budgetår inga medel blir erforderliga för byggnadsarbetenas igångsättande för här ifrå-gavarande byggnadsprojekt. Jag förordar därför, att förevarande anslag för budgetåret 1960/61 uppföres med ett formellt belopp av 1 000 kronor.

Jag hemställer sålunda, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Lån till Uppsala studentkår* för budgetåret 1960/61 anvisa ett investeringsanslag av 1 000 kronor.

Vad föredragande departementschefen sålunda, med instämmande av statsrådets övriga ledamöter, hemställt behagar Hans Maj:t Konungen bifalla.

Ur protokollet:

E. Erlandsson

KAPITALBUDGETEN

KAPITALINVESTERINGAR

JORDBRUKSDEPARTEMENTET

Utdrag av protokollet över jordbruksärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 4 januari 1960.

Närvarande:

Ministern för utrikes ärendena UNDEŃ, statsråden NILSSON, STRÄNG, ANDERSSON, LINDSTRÖM, LANGE, LINDHOLM, KLING, SKOGLUND, EDENMAN, NETZÉN, JOHANSSON, AF GEIJERSTAM, NORDLANDER.

Chefen för jordbruksdepartementet, statsrådet Netzén, anmäler de ärenden rörande anslag å kapitalbudgeten för budgetåret 1960/61, som angår jordbruksdepartementet. Departementschefen yttrar därvid följande.

Statens affärsverksfonder

Domänverket

[1] **Tjänstebostäder för domänverket.** För innevarande budgetår har å kapitalbudgeten under Statens affärsverksfonder: Domänverket anvisats ett investeringsanslag av 700 000 kr. till tjänstebostäder för domänverket. Från anslaget bestrides kostnaderna för inköp eller uppförande av tjänstebostäder för domänverkets befattningshavare i sådana fall, då dylika bostäder inte kan anskaffas på annat sätt.

Domänstyrelsen (skr. 28/8 1959) hemställer, att för ifrågavarande ändamål för nästa budgetår anvisas ett investeringsanslag av 800 000 kr.

Styrelsen anför, att jägmästarnas förslag präglats av en synnerligen stor återhållsamhet, och flertalet av dem har icke upptagit sådana fall, som kunnat erhålla en provisorisk lösning exempelvis genom att arbetarbostäder ställts till förfogande som tjänstebostäder. Såsom styrelsen tidigare framhållit, är det numera ett förhållandevis stort antal sådana lägenheter, som till följd av otillräckliga investeringsanslag till tjänstebostäder måst utnyttjas för detta ändamål.

Styrelsen anför, att den betraktar det som synnerligen olyckligt, om den hittillsvarande restriktiva politiken i förening med en tillfällig lättnad i fråga om tillgången på skogsarbetare skulle leda till att arbetarlägenheter permanent kommer att bebos av kronojägarpersonal. Styrelsen har därför, under iakttagande av största återhållsamhet, utöver jägmästarnas förslag upptagit ett antal sådana tjänstebostäder, som befunnits böra uppföras för att, till främjande av ett rationellt bedrivet skogsbruk, friställa nödvändiga arbetarbostäder för deras egentliga ändamål. I övrigt anför styrelsen till stöd för sin uppfattning följande.

F. n. finnes en reservation på anslaget av 503 671 kr. Dessa medel beräknas dock vid budgetårets slut vara tagna i anspråk. I samband med granskningen av jägmästarnas förslag har styrelsen upprättat en förteckning över de bostäder, vartill anvisning av medel påkallas för nästa budgetår. Därvid har endast medtagits bostäder för befattningshavare, som skall vara placerade på sådan ort, där lämplig bostad icke visat sig möjlig att uppbringa och där ej heller sådan byggnadsverksamhet, som kan medföra tillgång till hyresbostad, är att påräkna inom rimlig tid. Anskaffningskostnaderna för de förtecknade bostäderna beräknar styrelsen till omkring 800 000 kr. Med hänsyn till de av styrelsen under ett flertal år påtalade konsekvenser för verket och de berörda tjänstemännen, som dröjsmål med ordnandet av dessa bostadsfrågor medför, betonar styrelsen angelägenheten av, att det nu begärda anslaget anvisas för budgetåret 1960/61.

Departementschefen

Domänstyrelsen anser, att det även för nästa budgetår är nödvändigt med en betydande medelsanvisning under detta anslag för att tillgodose behovet av tjänstebostäder för domänverket. Jag finner mig emellertid inte kunna tillstyrka, att medel anvisas i den omfattning, som domänstyrelsen föreslagit. För min del förordar jag, att ett anslag av 600 000 kronor anvisas för ändamålet. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att till *Tjänstebostäder för domänverket* för budgetåret 1960/61 anvisa ett investeringsanslag av 600 000 kronor.

[2] **Byggnadsarbeten m. m. vid statens försöksgårdar.** *Styrelsen för lantbrukshögskolan och statens lantbruksförsök* (skr. 28/8 1959) hemställer, att för nästa budgetår anvisas ett belopp av sammanlagt 739 400 kr. till byggnadsarbeten m. m. vid statens försöksgårdar. Beloppet avses för följande ändamål.

1. *Offer*

a) Igenläggning av diken	2 500	
b) Dränering av vattensjuka områden	3 000	
c) Inköp av åkerjord	4 300	9 800

2. *Flahult*

a) Installation av oljeeldning i föreståndarbostaden ..	3 500	
b) Återstående täckdikning av vissa delar av vitmossejorden	6 000	9 500

3. Öjebyn			
a) Dikningsarbeten	8 000		
b) Påläggning av tak och målning av assistentbostad ..	3 500	11 500	
<hr/>			
4. Wiad			
Maskinhall m. m.		100 000	
5. Stenstugu			
a) Inredning av traktorgarage och maskinutrymmen i gamla stallet	20 000		
b) Vagnslider	15 000		
c) Yttre arbeten	12 000		
d) Dikning och täckdikning av myren	4 800		
e) Avlopp och täckdikning av fastmarksjorden	18 800	70 600	
<hr/>			
6. Röbbäcksdalen			
a) Lantarbetarbostäder	134 000		
b) Dikning	5 000		
c) Yttre arbeten	76 000		
d) Installation av oljeeldning i driftsledarbostaden ..	3 000	218 000	
<hr/>			
7. Ultuna			
a) Ombyggnad av avloppsledning m. m.	30 000		
b) Anordnande av tvättstuga för lantbruksskolan och egendomen	40 000		
c) Om- eller nybyggnad av den s. k. vindbron	250 000	320 000	
<hr/>			
739 400			

I fråga om motiveringen för dessa förslag må anföras följande.

1 a)—c). Beträffande dessa förslag torde få hänvisas till den redogörelse som lämnats i 1957 års kapitalbudget (jordbruksdepartementet s. 4 under 1 a)—1 c)).

2 a) och b). Vad angår motiveringen för dessa förslag torde få hänvisas till den redogörelse, som lämnats i 1957 års kapitalbudget (jordbruksdepartementet s. 4 under 2 a) och 2 b)).

3 a). I anslutning till tidigare utförd täckdikning måste ytterligare en areal om ca 5 ha, som visar tecken till försumpning, täckdikas.

3 b). Under budgetåret 1953/54 inköptes fastigheten Öjebyn 31⁶⁰, vilken användes som bostad för en assistent vid försöksgården. Vid statens köp av fastigheten var taket ej färdigt utan bestod av papp, vilken skulle beläggas med tegelpannor. Detta måste ske nu, då pappen börjar upplösas. Byggnaden är vidare i stort behov av målning.

4. Vad angår motiveringen för ifrågavarande förslag torde få hänvisas till den redogörelse, som lämnats i 1957 års kapitalbudget (jordbruksdepartementet s. 4 under 3 a)). Styrelsen har låtit Lantbrukförbundets byggnadsförening kostnadsberäkna förslaget. Byggnadsmaterial har i viss omfattning tagits från höns huset, som rivits.

5 a), b), d) och e). Redogörelse för den av högskolestyrelsen anförda motiveringen återfinnes i 1958 års kapitalbudget (jordbruksdepartementet s. 6 under 5 b), 5 c), 5 e) och 5 f)). Kostnaderna beräknas ökade med hänsyn till

löneförhöjningarna. Slutligen må omnämnas, att av grödan på myren kunde år 1958 endast höskörden bärgas. Övriga grödor förstördes på grund av översvämningar.

5 c). De planeringsarbeten som bör utföras är iordningställande av planerna framför bostadshusen och av trädgården, dränering och iordningställande av gårdsplan, iordningställande av plan med gödselstad och silos bakom ladugård och svinhus m. m. samt vägen till myren. Vägen till myren är vid regnig väderlek oftast i sådant skick att den är oframkomlig.

6 a). Till stöd för detta förslag åberopar högskolestyrelsen i huvudsak samma motivering som tidigare. Redogörelse för motiveringen återfinnes i 1957 års kapitalbudget (jordbruksdepartementet s. 5 under 5 b)).

6 b). Till stöd för detta förslag åberopar högskolestyrelsen i huvudsak samma motivering som tidigare. Redogörelse för motiveringen återfinnes i 1958 års kapitalbudget (jordbruksdepartementet s. 6 och 6 d)).

6 c). För återstående yttre arbeten vid Röbbäcksdalen har en generalplan uppgjorts av byggnadsstyrelsen i samråd med statsagronomen vid Röbbäcksdalen. En viss reduktion av kostnaderna anser styrelsen möjlig och upptar anslag för följande ändamål.

1. Vatten, avlopp och värmekulvert:

a) Institutionsbyggnader för statens växtskyddsanstalt m. fl.	30 000	
b) Bostad för statsagronomen	8 000	
c) Förmansbostäder	3 000	41 000

2. Vägar och planer:

a) Statsagronombostaden	4 000	
b) Maskinhallen med potatislagerhus	6 000	
c) Förmansbostäderna	5 000	15 000

3. Planeringsarbeten på tomtområdet

10 000

4. Trädgårdsanläggningar

10 000

76 000

Högskolestyrelsen anför vidare att det, därest de föreslagna institutionsbyggnaderna för statens växtskyddsanstalt m. fl. kommer till stånd, erfordras ytterligare 14 000 kr. till vägar och planer.

6 d). Driftsledarbostaden är ej påkopplad värmecentralen utan uppvärms med kokspanna. Vid låg utomhustemperatur är det svårt uppvärma huset. Med oljeeldning bör tillfredsställande uppvärmning av huset kunna ske.

7 a). Den nuvarande avloppssaneringen vid Kungsängens gård är så ordnad att spillvatten från bostäderna samt gödselvatten från ladugården utsläppes utan rening i ett dike omedelbart intill gården. Avloppsvattnet avledes i diket ca 1,3 km till Fyrisån. Förslaget till avloppssanering har baserats på en anslutning av spillvattenavloppet till Bergsbrunna avloppsledning till Uppsala reningsverk.

7 b). Vid Ultuna finns en tvättstuga för lantbrukshögskolans, lantbruksskolans, Ultuna egendoms och bostadsinnehavarnas behov. Den är emellertid mycket hårt belastad. Det är därför mycket angeläget att få anordna egen tvättstuga för lantbruksskolan och egendomen i den östligaste delen av de tre sammanbyggda personalbostadshusen vid lantbruksskolan.

7 c). Vägen från Ultuna till Kungsängens gård passerar Fyrisån vid den s. k. vindbron. Denna bro, som byggdes år 1868, är nu i mycket dåligt skick och en om- eller nybyggnad är nödvändig. Utredning av frågan pågår och beräknas vara slutförd omkring 1 oktober 1959. Kostnadsberäkningarna är preliminära.

Statens vatteninspektion, som avgivit utlåtande över den under punkten 7 a) gjorda framställningen, anför, att inspektionen år 1957 anmärkte på att avloppsvatten från Kungsängens gård vållade sanitär olägenhet bl. a. i form av kompakt kloakvattenodör i ett dike, som från gården följde längs vägen till Fyrisån. Förhållandet är så mycket mer olämpligt som diket löper omedelbart angränsande till de på grund av bl. a. kungsängsliljor och häckande sjöfågel fridlysta ängarna. Det aktuella anslaget på 30 000 kr. avser att enligt ett förslag som uppgjorts av Ingenjörbyrån VIAK, Stockholm, och daterats den 15 juli 1958, eliminera nämnda olägenheter och vatteninspektionen finner det synnerligen önskvärt ur natur- och vattenvårdssynpunkter, att projektet förverkligas.

Departementschefen

Av högskolestyrelsens hemställan framgår att behov föreligger av medel till ett flertal nybyggnads- och istandsättningsarbeten vid de statliga försöksgårdarna. Med hänsyn framför allt till att jordbruksförsöksverksamheten befinner sig under utredning anser jag mig emellertid inte kunna tillstyrka att för budgetåret 1960/61 medel anvisas till andra arbeten än den föreslagna ombyggnaden av avloppsledningen m. m. vid Ultuna. Kostnader här för har beräknats till 30 000 kronor. Till byggnadsarbeten m. m. vid statens försöksgårdar skulle sålunda för nästa budgetår behöva anvisas ett investeringsanslag å sistnämnda belopp.

Under återopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Byggnadsarbeten m. m. vid statens försöksgårdar* för budgetåret 1960/61 anvisa ett investeringsanslag av 30 000 kronor.

Statens utlåningsfonder

[3] **Jordbrukets maskinlånafond.** Vid 1938 års riksdag (prop. 217; rskr. 275) beslöts inrättandet av ifrågavarande fond. Nu gällande bestämmelser rörande lån från fonden återfinnes i kungörelsen den 26 juni 1948 (nr 380) angående lån från jordbrukets maskinlånafond m. m., ändrad genom kungörelserna 1949: 159, 1952: 414, 1953: 246, 1955: 355 och 1958: 234. Såsom

kapitaltillskott till fonden har för budgetåren 1938/39—1941/42 och 1944/45—1951/52 anvisats anslag å tillhopa 30 330 000 kr., varav för budgetåret 1951/52 ett belopp av 1 000 000 kr. För budgetåret 1955/56 har vidare ett kapitaltillskott av 1 000 000 kr. tillförts fonden. Genom beslut den 10 april 1959 medgav Kungl. Maj:t, att anslaget för sistnämnda budgetår skulle jämväl under budgetåret 1959/60 få användas för det med anslaget avsedda ändamålet.

Lantbruksstyrelsen (skr. 28/8 1959) anför, att något kapitaltillskott till fonden icke är erforderligt för nästa budgetår under förutsättning att outnyttjade anslagsmedel från budgetåret 1955/56 jämväl då får disponeras för avsett ändamål.

Departementschefen

Eftersom möjligheterna till lån från ifrågavarande fond, som ej behöver tillföras någon kapitalförstärkning nästa budgetår, bör kvarstå, förordar jag, att det för budgetåret 1955/56 anvisade anslaget får användas även under budgetåret 1960/61. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att medgiva, att det för budgetåret 1955/56 anvisade investeringsanslaget till Jordbrukets maskinlånefond må under budgetåret 1960/61 användas för det med anslaget avsedda ändamålet.

[4] **Kronotorparnas inventarielånefond.** Vid 1943 års riksdag (prop. 138; rskr. 303) beslöts inrättandet av kronotorparnas inventarielånefond. Bestämmelser rörande utlåning från fonden är meddelade i kungörelsen den 17 juni 1943 (nr 532) angående upplåtelse av kronotorp (ändr. 1945: 653, 1950: 336, 1954: 189 och 1958: 536), kungörelsen den 20 juni 1947 (nr 267) angående upplåtelse av norrländska fjällägenheter, m. m. (omtryck 1958: 534), samt kungörelsen den 2 juni 1950 (nr 339) med vissa bestämmelser rörande äldre kronolägenheter. Lånen utbetalas numera av domänstyrelsen och lantbruksstyrelsen. Till fonden anvisades för budgetåret 1945/46 ett anslag av 50 000 kr., för vardera budgetåret 1949/50 och 1950/51 ett anslag av 80 000 kr. samt för budgetåren 1951/52—1953/54 anslag av resp. 50 000, 75 000 och 50 000 kr. För budgetåret 1959/60 har vidare ett kapitaltillskott av 50 000 kr. tillförts fonden. Av anslagen har 375 000 kr. avsetts för den av domänstyrelsen och 60 000 kr. för den av lantbruksstyrelsen bedrivna låneverksamheten.

Domänstyrelsen (skr. 28/8 1959) hemställer, att för dess räkning för nästa budgetår anvisas ett anslag av 50 000 kr. såsom ett kapitaltillskott till fonden.

Domänstyrelsen förutser på de grunder, som anfördes i 1958 års anslagsäskanden (1959 års kapitalbudget, jordbruksdepartementet, s. 8), att fonden under de närmaste åren kommer att belastas med ca 50 000 kr. per år.

Lantbruksstyrelsen (skr. 28/8 1959) anmäler, att den icke beviljat något

inventarielån under budgetåret 1958/59. För sin del anser styrelsen något kapitaltillskott icke behövas för nästa budgetår.

Departementschefen

Såsom domänstyrelsen anført, torde det vara erforderligt att nästa budgetår tillföra fonden ett kapitaltillskott av 50 000 kronor. I enlighet härmed hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Kronotorparnas inventarielånefond* för budgetåret 1960/61 anvisa ett investeringsanslag av 50 000 kronor.

[5] **Statens skogslånefond.** Vid 1948 års riksdag (prop. 41; rskr. 179) beslöts inrättandet av en statlig utlåningsfond, benämnd statens skogslånefond, från vilken lån skulle kunna beviljas till vissa skogsförbättringsåtgärder. Närmare bestämmelser för ifrågavarande låneverksamhet återfinnes i kungörelsen den 21 maj 1948 (nr 239) angående bidrag och lån till vissa skogsförbättringsåtgärder (ändr. 1951: 199 och 1955: 159). Såsom kapital för fonden har å kapitalbudgeten för budgetåret 1948/49 anvisats ett investeringsanslag av 500 000 kr.

Skogsstyrelsen (skr. 26/8 1959) hemställer, att riksdagens medgivande skall inhämtas till att ifrågavarande anslag skall få användas för avsett ändamål jämväl under nästa budgetår.

Departementschefen

Jag tillstyrker skogsstyrelsens förslag och hemställer sålunda, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att medgiva, att det för budgetåret 1948/49 anvisade investeringsanslaget till Statens skogslånefond må under budgetåret 1960/61 användas för det med anslaget avsedda ändamålet.

[6] **Fiskerilånefonden.** Fonden för fiskerinäringens befrämjande (fiskerilånefonden) inrättades enligt beslut av 1891 års riksdag. Nu gällande bestämmelser för lån ur fonden återfinnes i kungörelsen 1932: 112, ändrad genom kungörelserna 1948: 313, 1949: 160 och 1953: 240.

Från fonden utlämnas genom förmedling av hushållningssällskap eller landsting låneunderstöd för anskaffande av fiskebåtar, motorer eller annan maskinell utrustning för sådana båtar, fiskredskap samt för forsling av fisk avsedda fordon, smärre båtar eller andra smärre transportmedel, vidare för anläggning av smärre inrättningar för tillgodogörande eller förädling av fiskets produkter samt för utförande av fiskodling. Med avseende å innehållet av ett utav Kungl. Maj:t den 29 juli 1957 meddelat beslut möter icke hinder att med anlitande av lån ur fiskerilånefonden anskaffa gummiflottor såsom livräddningsanordning till fiskebåtar.

Enligt beslut av 1949 års riksdag fick av Kungl. Maj:t årligen disponeras ett belopp av 2 000 000 kr. såsom lån från ifrågavarande fond, vilket belopp av 1955 års riksdag såvitt gällde budgetåret 1954/55 höjdes till 3 000 000 kr.

För budgetåret 1955/56 bestämdes ursprungligen ett belopp av 2 600 000 kr., varefter detta höjdes till 4 000 000 kr. För budgetåret 1956/57 fastställdes den årliga lånevolymen ur fonden ursprungligen till 2 600 000 kr., vilket belopp sedermera höjdes till 3 800 000 kr. För budgetåret 1957/58 fixerades ursprungligen en låneram av 3 000 000 kr., vilket belopp riksdagen enligt beslut vid 1958 års A-riksdag höjde till 3 800 000 kr. För budgetåren 1958/59 och 1959/60 har den årliga lånevolymen ur fonden fastställts till sistnämnda belopp, 3 800 000 kr. Vidare har, efter förslag i propositionen 1959: 125, till fiskerilån i arbetslöshetsbekämpande syfte, å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1958/59 anvisats ett investeringsanslag av 5 000 000 kr. För denna långivning gäller med hänsyn till dess syfte särskilda bestämmelser i fråga om låneförmedlingen och lånevillkoren samt bokföringen, dock att inflytande avbetalningar å dessa särskilda lån tills vidare skall tillgodoföras fiskerilånefonden och således ingå i fonden.

Fiskeristyrelsen (skr. 17/8 1959) hemställer, att det belopp, intill vilket utlåning från fonden högst må utgå, tills vidare fr. o. m. budgetåret 1960/61 höjes från 3 800 000 kr. till 5 000 000 kr. Styrelsen erinrar till motivering för förslaget om sitt i statsverkspropositionen i fjol återgivna uttalande (bil. 30, s. 10), att det torde få anses som ett minimum om 75—80 procent av förmedlarnas låneanspråk årligen kan tillgodoses, innebärande en årlig lånevolym av ungefär 6 500 000 kr., samt att — såsom en första etapp för att uppnå detta mål — en årlig lånevolym på 5 000 000 kr. borde fastställas. Till ledning för bedömandet av låneramens storlek anmäler styrelsen att vederbörande låneförmedlare under budgetåren 1958/59 och 1959/60 hos styrelsen ansökt om fiskerilån med sammanlagt 10 801 950 kr. resp. 10 921 500 kr.

Departementschefen

Såsom av den föregående framställningen framgått, föreligger betydande anspråk på lån ur fiskerilånefonden. För att söka tillgodose dessa anspråk har fiskeristyrelsen hemställt, att låneramen vidgas från för innevarande budgetår 3 800 000 kronor till 5 000 000 kronor. Jag är emellertid inte beredd att föreslå någon höjning av låneramen för nästa budgetår. Vid sådant förhållande erfordras, enligt vad jag under hand inhämtat från statskontoret, ett kapitaltillskott av 950 000 kronor. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Fiskerilånefonden* för budgetåret 1960/61 anvisa ett investeringsanslag av 950 000 kronor.

Fonden för låneunderstöd

[7] **Lån för anskaffande av skolorbruk vid lantmanna- och lantushållsskolor.** Under denna anslagsrubrik anvisade 1947 års riksdag ett investeringsanslag å 1 000 000 kr. för budgetåret 1947/48. Enligt medgivande av 1959 års riksdag må anslaget under budgetåret 1959/60 användas för avsett ändamål.

Lantbruksstyrelsen (skr. 28/8 1959) anför, att någon medelsanvisning under anslaget icke erfordras för nästa budgetår under förutsättning, att nyssnämnda anslag även då får disponeras för avsett ändamål. Endast fyra skolor har nämligen sökt och erhållit lån från anslaget med tillhoppa 518 000 kr.

Departementschefen

I enlighet med lantbruksstyrelsens förslag hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att medgiva, att det för budgetåret 1947/48 anvisade investeringsanslaget till Lån för anskaffande av skoljordbruk vid lantmanna- och lanthushållsskolor må under budgetåret 1960/61 användas för det med anslaget avsedda ändamålet.

Fonden för förlag till statsverket

[8] **Lagring av jordbruksprodukter.** Kungl. Maj:t har genom särskilda beslut ställt sammanlagt 163 175 000 kr. från vissa under fonden för förlag till statsverket anvisade anslag till statens livsmedelskommissionens och sedermera statens jordbruksnämnds förfogande att användas för lagring av jordbruksprodukter m. m. Anslagen tages i anspråk för utbetalande av rörelsemedel i samband med säsongmässig lagring av jordbruksprodukter samt beredskapslagring. Senast anvisades medel för budgetåret 1953/54.

Statens jordbruksnämnd (skr. 28/8 1959) hemställer, att anslaget må under budgetåret 1960/61 användas för det med anslaget avsedda ändamålet. Till stöd för sin framställning anför nämnden i huvudsak följande.

De ifrågakvarande anslagsmedlen beräknas under budgetåret 1960/61 helt få tagas i anspråk för beredskapslagring samt för säsongmässig lagring (utjämningslagring) av smör och köttvaror. För beredskapslagring av de varor, som lagras genom jordbruksnämndens försorg, kommer vid en lagerhållning av nu avsedd storlek rörelsemedel att bindas i ungefär samma omfattning som har beräknats för innevarande budgetår (något över 70 miljoner kr.). Medelsbehovet för dylik lagring beräknas komma att fördelas på ungefär följande sätt, nämligen för socker 36 miljoner kr., fettvaror (inklusive linolja) 31 miljoner kr. samt risgryn, kaffe, ärter m. m. 4 miljoner kr. eller sammanlagt 71 miljoner kr. Nämnden förutsätter, att sådana jämkningar skall få företagas i de olika posterna, som vid en beredskap av i huvudsak nu avsedd art och omfattning kan påkallas av inträffade förhållanden.

I enlighet med gällande direktiv för prisregleringarna på jordbrukets område ställer nämnden rörelsemedel från ifrågakvarande investeringsanslag till förfogande för Svenska mejeriernas riksförening och till medlemmar i föreningen Svensk kötthandel att användas som rörelsemedel för utjämningslagring av smör och köttvaror utöver det rörelsekapital, som lagerhållarna kan anskaffa på annat håll. Anslagsmedlen får av lagerhållarna disponeras mot ränta, motsvarande gällande diskonto med tillägg av en halv procent. Det sammanlagda behovet av anslagsmedel för här ifrågakvarande ändmål har för de senaste budgetåren beräknats normalt utgöra 90 miljoner kr. Vid mera betydande avsättningssvårigheter för smör och fläsk har för utjämningslag-

ringen tidvis även större belopp av anslagsmedlen måst tagas i anspråk, vilket möjliggjorts av att vissa som rörelsemedel för beredskapslagring avsedda belopp, i avvaktan på ett fullständigt uppbyggande av lagren, tillfälligt icke har behövt anlitas för beredskapslagringen. Såvitt nämnden nu kan bedöma torde även under budgetåret 1960/61 statliga rörelsemedel till ett sammanlagt belopp av minst 90 miljoner kr. komma att erfordras för en utjämningslagring av smör och köttvaror.

Departementschefen

Jordbruksnämndens förslag innebär, att medel för här ifrågavarande ändamål behöver stå till förfogande även under nästa budgetår men att någon ytterligare medelsanvisning inte är erforderlig. Vad nämnden sålunda anfört föranleder ingen erinran från min sida. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att medgiva, att det för budgetåret 1953/54 anvisade investeringsanslaget till Lagring av jordbruksprodukter må under budgetåret 1960/61 användas för det med anslaget avsedda ändamålet.

[9] **Inlösen av inhemskt oljeväxtfrö.** För finansiering av inlösen av inhemskt oljeväxtfrö anvisades för budgetåret 1953/54 ett investeringsanslag av 50 000 000 kr. Härjämte anvisades för samma budgetår ett investeringsanslag av 35 000 000 kr. till ytterligare lagring av jordbruksprodukter (prop. 1953: 224; rskr. 340).

Statens jordbruksnämnd (skr. 28/8 1959) hemställer, att anslagen må under budgetåret 1960/61 med oförändrat belopp användas för de med anslagen avsedda ändamålen. Till stöd för sin framställning anför nämnden i huvudsak följande.

Även för regleringsåret 1960/61 beräknas rörelsemedel av betydande storlek komma att erfordras för inlösen genom föreningen Sveriges oljeväxtintressenters försorg av svenskt oljeväxtfrö (frö av 1960 års skörd). Medelsbehovet kan vid normalskörd uppskattas till något över 100 miljoner kr. För detta ändamål beräknas sålunda investeringsanslaget för inlösen av inhemskt oljeväxtfrö fortfarande behöva tagas helt i anspråk. Föreningen torde i övrigt få tillgodose sitt kapitalbehov för inlösen av nästa års oljeväxtskörd genom anlitan av tillgångarna i oljeväxtodlingens konjunkturutjämningsfond och genom de möjligheter till upplåning, som kan komma att föreligga. Nämnden förutsätter, att även under regleringsåret 1960/61 ränta (= gällande diskonto med tillägg av en halv procent) skall erläggas på de rörelsemedel, som ställes till föreningens förfogande från här ifrågavarande investeringsanslag.

Departementschefen

Med biträdande av jordbruksnämndens förslag hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att medgiva, att det för budgetåret 1953/54 anvisade investeringsanslaget till Inlösen av inhemskt oljeväxtfrö må under budgetåret 1960/61 användas för det med anslaget avsedda ändamålet.

[10] **Ytterligare lagring av jordbruksprodukter.** Under åberopande av vad som under nästföregående båda punkter anförts hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att medgiva, att det för budgetåret 1953/54 anvisade investeringsanslaget till Ytterligare lagring av jordbruksprodukter må under budgetåret 1960/61 användas för det med anslaget avsedda ändamålet.

Diverse kapitalfonder

[11] **Jordfonden.** Vid 1940 års riksdag (prop. 130; rskr. 273) beslöts inrättandet av en kapitalfond, benämnd jordfonden. Fondens medel skall jämlikt beslut av 1948 års riksdag (prop. 149; rskr. 233) bl. a. användas för att bestrida lantbruksnämndernas kostnader för fastighetsförvärv i samband med åtgärder för yttre rationalisering på jordbrukets område. Under jordfonden har för innevarande budgetår anvisats ett investeringsanslag av 8 000 000 kr.

Lantbruksstyrelsen (skr. 28/8 1959) hemställer, att till fonden för budgetåret 1960/61 anvisas ett investeringsanslag av 4 000 000 kr. Till stöd för sin framställning anför styrelsen i huvudsak följande.

Jordfondens kassamässiga behållning var vid utgången av budgetåret 1958/59 4 555 052 kr. Av denna behållning är dock ett belopp av 2 329 919 kr. disponerat ehuru dispositionerna ännu vid sagda tidpunkt icke lett till utbetalning. Den disponibla behållningen vid utgången av budgetåret var sålunda 2 225 133 kr. För innevarande budgetår anslogs ett belopp om 8 000 000 kr. till ökning av fonden. Till förfogande vid innevarande budgetårs början stod alltså ett belopp av omkring 10 200 000 kr.

Under budgetåret 1958/59 disponerades genom lantbruksnämndernas beslut 15 149 766 kr. Till följd av försäljningar, utarrangeringar m. m. inflöt under samma tid till fonden kontanta medel å tillhoppa 15 191 295 kr. Här kan nämnas, att under kalenderåret 1958 förvärvades 2 904 ha åker och 16 387 ha skogsmark, varemot avyttrades 2 874 ha åker och 14 621 ha skogsmark.

Enligt av riksdagen i år fattade beslut åsyftas avsevärt ökade insatser i verksamheten för den yttre rationaliseringen. Vad beträffar den aktiva inköpspolitiken är den avsedd att allmänt intensifieras, ej minst i syfte att åstadkomma omarrondering m. m. inom skogsbruket. I sådant syfte bör en fortlöpande omsättning av fastighetsinnehavet givetvis eftersträvas. Därjämte åsyftas att verksamt främja tillkomsten och genomförandet av större fastighetsregleringar och därvid torde, såsom hittills i dylika fall skett, i det inledande skedet fastigheter undan för undan få inköpas för att lokalt ordna tillräcklig marktillgång för de avsedda fastighetsregleringarna. Det är givetvis svårt att nu förutse vilken omfattning dessa åtgärder kan komma att få under de närmaste åren. Det bör emellertid uppmärksammas att omarronderingen i skogsmark, som samtidigt har till uppgift att friställa lämpligt belägen mark för förstärkning av jordbruk med skog, ofta måste utföras i förhållandevis stora sammanhang. Den nu disponibla behållningen jämte inflytande medel vid försäljning av fastigheter beräknas ungefärligen motsvara medelsbehovet för innevarande budgetår. Det kan emellertid befaras att den disponibla behållningen, därest fonden icke får något tillskott,

skulle nedgå så att verksamheten under nästkommande budgetår bleve hämmad av brist på disponibla medel.

Departementschefen

Med hänsyn till statsmakternas beslut vid 1959 års riksdag (prop. 148; JoU 30; rskr. 284) syftande till en intensifiering av den yttre rationaliseringsverksamheten är det av vikt att fondmedel i erforderlig omfattning finnes tillgängliga för ifrågavarande verksamhet. Vidare har på senare tid förmärkts ett ökat utbud av jordbruks- och skogsfastigheter på den allmänna marknaden, av vilka fastigheter åtskilliga bör tillfälligt förvärvas av lantbruksnämnderna för att utnyttjas i samband med yttre rationaliseringsåtgärder. Trots att en ökning skett av omsättningen å de fastigheter nämnderna förvaltar medför här angivna förhållanden att ytterligare krav ställs på kapital ur jordfonden. Jag föreslår därför, att ett belopp av 4 000 000 kronor anvisas såsom tillskott till sagda fond.

Aberopande det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Jordfonden* för budgetåret 1960/61 anvisa ett investeringsanslag av 4 000 000 kronor.

[12] **Statens reproduktionsanstalts fond: Utökad maskinell utrustning.** För innevarande budgetår har å kapitalbudgeten under rubriken Statens reproduktionsanstalts fond anvisats dels 170 000 kr. till utökad maskinell utrustning, dels 10 000 kr. till ersättningsanskaffningar och förnyelsearbeten.

Med överlämnande av framställning från statens reproduktionsanstalt ävensom yttrande däröver från statens tryckeriintendent hemställer *lantmäteristyrelsen* (skr. 16/9 1959), att för nästa budgetår skall anvisas dels ett investeringsanslag av 110 000 kr. till utökad maskinell utrustning vid reproduktionsanstalten, dels ett investeringsanslag av 10 000 kr. till ersättningsanskaffningar och förnyelsearbeten vid anstalten.

Det begärda anslaget å 110 000 kr. avses för anskaffning av följande utrustning.

1. Litografiska avdelningen	
a) 1 flattryck-offsetpress	60 000
b) 1 ljuslåda till reproduktionskamera	4 000
c) 1 offsetmaskin	27 000
2. Typografiska avdelningen	
Vissa mindre maskiner	16 000
3. Bokbinderiet	
1 märklmaskin	2 500
	109 500

Från anstaltens sida framhålles, att anskaffningarna är avsedda för rationalisering av arbets- och driftsförhållandena vid anstalten och för ökning av företagets produktionskapacitet samt att de är ägnade att öka anstaltens konkurrens- och leveransförmåga.

Statens tryckeriintendent anför, att nyanskaffningarna torde främja en rationalisering av arbetsförhållandena vid anstalten och att de angivna kostnaderna icke föranleder erinran.

Lantmäteristyrelsen erinrar om att Kungl. Maj:t den 16 maj 1958 uppdragit åt styrelsen att i samråd med vissa andra myndigheter verkställa utredning angående övergångsproblem i samband med föreslagen ombildning av statens reproduktionsanstalt till aktiebolag. Detta utredningsuppdrag är ännu icke slutfört. Med hänsyn till konkurrensförhållandena inom den grafiska industrien är det, anför styrelsen, oavsett en eventuell övergång till en ny företagsform synnerligen angeläget, att anstaltens produktions-, leverans- och konkurrensförmåga i möjligaste mån hålles i nivå med utvecklingen på den litografiska marknaden i övrigt. Såväl å den litografiska som å den topografiska avdelningen synes de föreslagna nyanskaffningarna angelägna.

Departementschefen

Alla möjligheter att rationalisera arbets- och driftsförhållandena vid reproduktionsanstalten bör enligt min mening tillvaratagas. Med hänsyn härtill anser jag mig böra förordna, att för nästa budgetår anvisas 110 000 kronor för utökning av den maskinella utrustningen. För ersättningsanskaffningar och förnyelsearbeten vid anstalten kan jag tillstyrka, att för nästa budgetår anvisas ett anslag av 10 000 kronor.

Under åberopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Statens reproduktionsanstalts fond: Utökad maskinell utrustning* för budgetåret 1960/61 anvisa ett investeringsanslag av 110 000 kronor.

[13] **Statens reproduktionsanstalts fond: Ersättningsanskaffningar och förnyelsearbeten.** Åberopande vad jag under nästföregående punkt anført hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Statens reproduktionsanstalts fond: Ersättningsanskaffningar och förnyelsearbeten* för budgetåret 1960/61 anvisa ett investeringsanslag av 10 000 kronor.

Vad föredragande departementschefen sålunda, med instämmande av statsrådets övriga ledamöter, hemställt behagar Hans Maj:t Konungen bifalla.

Ur protokollet:

Jan Brandt

KAPITALBUDGETEN

KAPITALINVESTERINGAR

HANDELSDEPARTEMENTET

Utdrag av protokollet över handelsärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 4 januari 1960.

Närvarande:

Ministern för utrikes ärendena UNDÉN, statsråden NILSSON, STRÄNG, ANDERSSON, LINDSTRÖM, LANGE, LINDHOLM, KLING, SKOGLUND, EDENMAN, NETZÉN, JOHANSSON, AF GEIJERSTAM, NORDLANDER.

Chefen för handelsdepartementet, statsrådet Lange, anmäler härefter under handelsdepartementet hörande ärenden angående kapitalinvesteringar å riksstaten för budgetåret 1960/61 samt anför därvid följande.

Statens allmänna fastighetsfond

[1] Vissa skyddsarbeten vid flygtekniska försöksanstalten

Yrkande

Byggnadsstyrelsen (skr. 1/9 1959) hemställer, att för fortsatta skyddsarbeten vid flygtekniska försöksanstalten måtte för budgetåret 1960/61 anvisas 100 000 kronor.

Motiv

Med hänvisning till av arbetarskyddsstyrelsen utfärdade anvisningar hemställde byggnadsstyrelsen år 1957 om medel för rensning av bergytor, uppsättning av skyddsnät m. m. i bergrum vid flygtekniska försöksanstalten. Arbetena var kostnadsberäknade till 200 000 kronor. För budgetåret 1958/59 anvisades till ändamålet ett investeringsanslag av 100 000 kronor (se 1958 års statsverksproposition, bil. 31, s. 2 och 3, SU 67 Rskr 189). För slutförande av arbetena hemställs nu om resterande belopp, 100 000 kronor.

Departementschefen

De i byggnadsstyrelsens skrivelse åsyftade arbetena är motiverade av risken för ras från bergrummets väggar och tak. Ändamålet liksom de här-

för beräknade totala utgifterna har underställts 1958 års riksdag och därvid lämnats utan erinran. Med hänvisning härtill tillstyrker jag under förevarande rubrik anvisande för budgetåret 1960/61 av 100 000 kronor.

Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen
att till *Vissa skyddsarbeten vid flygtekniska försöksanstalten* för budgetåret 1960/61 anvisa ett investeringsanslag av 100 000 kronor.

[2] **Till- och ombyggnad av personalrestauranten vid statens hantverksinstitut**

Yrkande

Byggnadsstyrelsen (skr. 18/8 1959) hemställer, att för till- och ombyggnad av restaurantlokalerna vid statens hantverksinstitut måtte för budgetåret 1960/61 anvisas ett investeringsanslag av 225 000 kronor.

Motiv

Hälsovårdsnämnden har för byggnadsstyrelsen anmält, att köks- och ekonomilokalerna vid statens hantverksinstitut enligt nämndens mening är otillräckligt dimensionerade. Sålunda saknas svalningsrum, renseri, nödiga kyl- och lagerutrymmen samt omklädnadsrum för personalen. De sanitära olägenheterna härav är betydande. Bland annat har inträffat fall av matförgiftningar. Byggnadsstyrelsen bedömer nu omedelbara åtgärder nödvändiga. I samband med ombyggnad av köket skulle också en utbyggnad av matsalen äga rum. Dess kapacitet är otillräcklig med långa väntetider för personal och kursdeltagare.

Departementschefen

Kökslokalerna vid statens hantverksinstituts restaurant är trånga och utrustade med delvis förslitna och omoderna anordningar för beredning och förvaring av maten. Såsom hälsovårdsnämnden anmärkt är de sanitära olägenheterna härav betydande. Med en ombyggnad av köket och tillhörande utrymmen bör därför ej längre anstå. Samtidigt med dessa arbeten bör också ske en utbyggnad av matsalen. Genom den ökning av institutets kursverksamhet, som ägt rum under särskilt de senaste åren, är nämligen salen numera för liten, och de långa väntetiderna lunchdags för personal och kursdeltagare försvårar en rationell uppläggning av undervisnings-schemat.

Byggnadsstyrelsen uppskattar de totala utgifterna för arbetena till 225 000 kronor, och denna beräkning torde lämnas utan erinran. Jag förutsätter emellertid att alla möjligheter till kostnadsbesparingar vid arbetenas utförande noggrant beaktas.

Under återopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att för *Till- och ombyggnad av personalrestauranten vid statens hantverksinstitut* för budgetåret 1960/61 anvisa ett investeringsanslag av 225 000 kronor.

[3] **Säkerhetsanstalter för sjöfarten**

Såsom jag förut denna dag anfört vid anmälan av de frågor, som rör regleringen av utgifterna under riksstatens tionde huvudtitel, punkten 69, torde för nästa budgetår viss del av kostnaderna för planerade säkerhetsanstalter för sjöfarten bära bestridas från anslag å kapitalbudgeten. I överensstämmelse med vad som föreslagits under nämnda punkt bör anslaget upptagas med ett belopp av 1 300 000 kronor.

Under återopande härav hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Säkerhetsanstalter för sjöfarten* för budgetåret 1960/61 anvisa ett investeringsanslag av 1 300 000 kronor.

Statens utlåningsfonder

[4] **Statens hantverks- och industrilånefond**

I enlighet med vad jag tidigare denna dag anfört vid anmälan av de frågor, som rör regleringen av utgifterna under riksstatens tionde huvudtitel, punkten 50, bör den där föreslagna nya Statens hantverks- och industrilånefond nästa budgetår tillföras ett belopp av 4 000 000 kronor.

Under återopande härav hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Statens hantverks- och industrilånefond* för budgetåret 1960/61 anvisa ett investeringsanslag av 4 000 000 kronor.

[5] **Statens lånefond för den mindre skeppsfarten**

Statens lånefond för den mindre skeppsfarten inrättades år 1939 (prop. nr 119, Rskr nr 210). Fonden har till syfte att genom lånestöd främja en ur allmän synpunkt önskvärd förnyelse av rikets bestånd av fartyg med en bruttodräktighet av högst 500 registerton. Lån ur fonden beviljas av en särskild nämnd, lånenämnden för den mindre skeppsfarten. Låneverksamheten regleras genom en den 6 juni 1957 utfärdad kungörelse (nr 340).

Y r k a n d e

Lånenämnden för den mindre skeppsfarten (skr. 2/11 1959) hemställer, att till fonden för budgetåret 1960/61 anvisas ett investeringsanslag av 3 000 000 kronor.

Motiv

Under det senaste året har lånenämnden för sin verksamhet erhållit dels 17,5 milj. kronor, som i arbetslöshetsbekämpande syfte ställdes till nämndens förfogande över tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1958/59 efter förslag i prop. 1959: 40, dels 3 000 000 kronor, som på grundval av förslag i 1959 års statsverksproposition anvisades över förevarande anslag. Av förstnämnda belopp hade omkring 6 milj. kronor disponerats, då arbetsmarknadsstyrelsen under hand meddelade lånenämnden, att från och med oktober 1959 nya lån i arbetslöshetsbekämpande syfte ej behövde anvisas. För långivning enligt de sedvanliga bestämmelserna stod då omkring 4 milj. kronor till förfogande. Detta belopp kommer sannolikt att vara helt taget i anspråk redan före utgången av innevarande budgetår. Lånenämnden bedömer därför en förstärkning av fonden som angeläget.

Departementschefen

Som framgår av den nyss lämnade redogörelsen tillfördes statens lånefond för den mindre skeppsfarten under våren 1959 — efter beslut av det årets riksdag — ett särskilt belopp av 17,5 milj. kronor, som skulle användas till långivning för att motverka då förekommande sysselsättningssvårigheter vid mindre och medelstora skeppsvarv. Det förutsattes att vid behandlingen av dylika låneärenden i nämnden skulle ingå en företrädare för arbetsmarknadsstyrelsen, och för lånen fick föreskrivas de särskilda villkor, som betingades av medlens användning i arbetslöshetsbekämpande syfte. Under sommaren och förhösten 1959 förbättrades emellertid orderingången inom varvsindustrien, och arbetsmarknadsstyrelsen bedömde det inte längre nödvändigt med särskild långivning i ändamål att tillföra varven sysselsättningsobjekt. I oktober 1959 återstod av de särskilt anvisade medlen 11,5 milj. kronor.

Lånenämnden har nu anmält att för långivningen enligt sedvanliga grunder omkring 4 milj. kronor står till nämndens förfogande under innevarande budgetår. Detta belopp beräknas dock komma att vara taget helt i anspråk före den 1 juli 1960. För normal långivning hemställer därför nämnden om en förstärkning av fonden för nästa budgetår med 3 milj. kronor, eller samma belopp som för det nu löpande budgetåret anvisades av riksdagen efter förslag i förra årets statsverksproposition.

För tillgodoseende av det syfte, som ursprungligen motiverade inrättandet av en särskild lånefond för den mindre skeppsfarten — d. v. s. att genom lånestöd främja en ur allmänna synpunkter önskvärd förnyelse av rikets bestånd av mindre fartyg — hör en förstärkning av lånenämndens utlåningsmöjligheter komma till stånd även för budgetåret 1960/61. Med beaktande av att mellan en och två milj. kronor kommer att under nästa budgetår inflyta till nämnden i form av amorteringar å utestående lån, uppskattar jag behovet av nya lånemedel i den normala utlåningsverksamheten till 2 milj. kronor. Då ordertillgången för närvarande vid de mindre och medelstora varven inte motiverar särskild långivning i arbetslöshetsbekäm-

pande syfte, föreslår jag att nämnda förstärkning av låneresurserna får tillgodoses genom att Kungl. Maj:t medgives bemyndiga lånenämnden för den mindre skeppsfarten att i sin normala utlåningsverksamhet ta i anspråk 2 milj. kronor av de inestående arbetslöshetsmedlen. Lånemedelsanslaget för budgetåret 1960/61 kan därvid upptas med ett formellt belopp av 100 kronor.

Under återopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

a) medgiva Kungl. Maj:t att utan hinder av tidigare av riksdagen meddelat beslut bemyndiga lånenämnden för den mindre skeppsfarten att i sin normala utlåningsverksamhet disponera 2 000 000 kronor av återstoden av tidigare i arbetslöshetsbekämpande syfte anvisade medel;

b) till *Statens lånefond för den mindre skeppsfarten* för budgetåret 1960/61 anvisa ett investeringsanslag av 100 kronor.

Fonden för låneunderstöd

[6] Lån till Aktiebolaget Atomenergi

I enlighet med vad jag tidigare denna dag anført vid anmälan av frågan om anslag å driftbudgeten till Aktiebolaget Atomenergi (X ht, p. 48), bör för lån till bolaget under Fonden för låneunderstöd uppföras ett investeringsanslag av 20 000 000 kronor.

Jag hemställer således, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Lån till Aktiebolaget Atomenergi* för budgetåret 1960/61 anvisa ett investeringsanslag av 20 000 000 kronor.

[7] Lån till Aktiebolaget Oljetransit

Med stöd av beslut av 1956 års riksdag (prop. nr 120 o. 201; SU nr 77 o. 222; Rskr nr 201 o. 407) har avtal träffats mellan Sverige och Norge rörande transitotrafiken över hamnar i Trondheimsfjorden. Samma riksdag anvisade 1 milj. kronor till aktieteckning i Aktiebolaget Oljetransit. Som lån till bolaget har anvisats investeringsanslag å sammanlagt 17 milj. kronor, varav för innevarande budgetår 6 milj. kronor. De anvisade medlen, sammanlagt 18 milj. kronor, har i huvudsak avsetts för uppförande av en i avtalet förutsedd oljelagringsanläggning vid Trondheimsfjorden. Den totala anläggningskostnaden har tidigare beräknats till 23,1 milj. kronor. Med hänsyn till kostnadsfördyringen beräknas de sammanlagda utgifterna komma att stiga till 24,6 milj. kronor.

Y r k a n d e

Aktiebolaget Oljetransit (skr. 3/9 1959) hemställer, att för budgetåret 1960/61 anvisas ett investeringsanslag av 2 000 000 kronor.

Motiv

Enligt entreprenadvtalet skulle anläggningsarbetena vara avslutade under september månad 1960. Anläggningen beräknas emellertid vara färdig att tas i bruk först ett år senare. Det är främst oförutsedda besvärliga bottenförhållanden som fördröjt arbetena. Överenskommelse har därför måst träffas med entreprenören om dels förlängning av den kontraktsevenliga leveranstiden för anläggningsarbetena dels därav betingade ersättningar. Dessa förutses dock kunna hållas inom den beräknade kostnadsramen, under förutsättning att denna justeras med de kostnadsökningar, omkring 1,5 milj. kronor, som föranleds av pris- och lönestegringar i Norge sedan oktober 1955.

Departementschefen

Den av besvärliga bottenförhållanden orsakade förseningen i arbetena har medfört att ännu den 1 juli 1959 sammanlagt 9 milj. kronor fanns reserverade under anslaget. Medelsåtgången under innevarande och nästa budgetår är svår att bedöma. Arbetena synes emellertid nu ha kommit in i ett snabbar och mera kostnadskrävande skede. För egen del uppskattar jag det behövliga medelstillskottet till 1,5 milj. kronor och föreslår alltså att som lån till Aktiebolaget Oljetransit för nästa budgetår anvisas ett investeringsanslag av 1,5 milj. kronor.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Lån till Aktiebolaget Oljetransit* för budgetåret 1960/61 anvisa ett investeringsanslag av 1 500 000 kronor.

[8] Lån till utbyggnad av oljelagringen

Efter förslag av Kungl. Maj:t godkände 1957 års riksdag riktlinjer för beredskapslagring av olja (prop. 144, L²U 34, BevU 45, Rskr 322, 239). De fastställda riktlinjerna innefattar ett program för ökad lagring av mineraloljor under femårsperioden 1958—1962. Vad beträffar finansieringen av lagerprogrammet har förutsatts, att staten skall bidra till kostnaderna för lagerutbyggnaden med sammanlagt omkring 360 milj. kronor. Nämnda bidrag, till vilka medel anvisas under förevarande anslag, utgår till vissa oljelagringspliktiga i form av ränte- och amorteringsfria lån, som successivt skall avskrivas under en tid av tjugo år. Föreskrifter rörande fördelningen av lånemedlen mellan de lagringsskyldiga har fastställts av Kungl. Maj:t den 25 april 1958.

Å anslaget har hittills anvisats 180 milj. kronor, varav 72 milj. kronor för innevarande budgetår.

Y r k a n d e

Riksnämnden för ekonomisk försvarsberedskap (skr. 28/8 1959) hemställer, att anslaget för nästa budgetår upptages med 72 000 000 kronor, vilket belopp erfordras för fortsatt utbyggnad av lagerutbyggnaden i takt med det av riksdagen godkända programmet.

Departementschefen

I enlighet med det fastställda programmet för utbyggnad av oljelagringen torde, såsom riksnämnden föreslagit, förevarande anslag för nästa budgetår upptagas med oförändrat belopp, 72 milj. kronor.

Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Lån till utbyggnad av oljelagringen* för budgetåret 1960/61 anvisa ett investeringsanslag av 72 000 000 kronor.

[9] *Lån till Aktiebolaget Statens skogsindustrier*

I enlighet med vad jag tidigare denna dag anfört vid anmälan under riksstatsens tionde huvudtitel av frågor rörande vissa statliga aktiebolag, tillhörande handelsdepartementets område (s. 10), bör för lån till Aktiebolaget Statens skogsindustrier under Fonden för låneunderstöd uppföras ett investeringsanslag av 20 000 000 kronor.

Jag hemställer sålunda, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Lån till Aktiebolaget Statens skogsindustrier* för budgetåret 1960/61 anvisa ett investeringsanslag av 20 000 000 kronor.

Fonden för förlag till statsverket

[10] **Dispositionsanslag för legodriften vid vissa staten tillhöriga gruvor i Västerbottens län**

Enligt bemyndigande av Kungl. Maj:t ingick kommerskollegium den 30 december 1940, den 31 augusti 1943, den 21 juli 1945 och den 19 augusti 1950 för Kungl. Maj:t och kronan överenskommelser med Bolidens gruvaktiebolag — de s. k. legodriftsavtalen — angående bearbetande av kronan tillhöriga eller till kronan upplåtna malmfyndigheter i Västerbottens län. Därjämte har den 18 september 1958 träffats en särskild tilläggsöverenskommelse.

Genom gällande legodriftsavtal och tilläggsöverenskommelse har Bolidens gruvaktiebolag åtagit sig att intill utgången av år 1970 för statens räkning ombesörja malmbrytning i vissa utmål, omfattande Lindsköldsgruvan, Adakgruvan samt, från och med år 1960, Brännmyran inom Adakfältet i Malå socken, ävensom anrikning och transport av den därvid erhållna malmen. För legodriften erforderliga nyanläggningar och nyanskaffningar skall bolaget ombesörja på kronans bekostnad. Som nyanläggningar och nyanskaffningar skall räknas dels byggnader, maskiner och inventarier, dels tillredningar i dagen och under jord, dels ock undersökningar med undantag av sådana, som är direkt föranledda av den fortlöpande malmbrytningen. — Inom Adakfältet bedriver Sveriges geologiska undersökning vissa undersökningsarbeten. Även dessa arbeten bekostas av kronan.

Till bestridande av kostnaderna för nyanläggningar och nyanskaffningar

inom de gruvfält, som inbegripes i legodriftsavtalen — Adakfältet samt de numera nedlagda Bjurforsgruvan i Norsjö socken och Rävlidengruvan i Lycksele socken — har riksdagen hittills anvisat sammanlagt 31 678 500 kronor. Enligt uppgift från kommerskollegium har statsverkets intäkter av legodriften, d. v. s. kronans andel av driftöverskottet, för tiden till och med år 1958 uppgått till närmare 71 milj. kronor, inkomster av överlåtna fastigheter och försåld utrustning oräknade. För år 1959 beräknas intäkterna till ca 6,5 milj. kronor. Från detta belopp avgår skatt till kommun och landsting.

Förevarande dispositionsanslag, å vilket för detta budgetår anvisats 4 000 000 kronor, är avsett för bestridande av kostnaderna i samband med legodriften. Det är förutsatt, att å anslaget tillgängliga medel skall kunna disponeras i huvudsaklig överensstämmelse med de regler, som tillämpas i fråga om kommunikationsverkens dispositionsanslag (SU 26/1954, Rskr 95). Kommerskollegium har i särskild skrivelse den 26 augusti 1959 redogjort för anslagets användning under budgetåret 1958/59. Redogörelsen torde få bringas till riksdagens kännedom i samband med att handlingarna i ärendet ställes till vederbörande utskotts förfogande.

Kommerskollegium (skr. 29/9 1959) hemställer, att under anslaget anvisas dels 900 000 kronor å tilläggsstat för innevarande budgetår, dels 3 600 000 kronor å riksstaten för nästa budgetår. Av de nämnda beloppen, tillhoppa 4 500 000 kronor, avses 450 000 kronor för tillredningsarbeten, 450 000 kronor för komplettering av anläggningar och utrustning samt 3 600 000 kronor för fortsatta undersökningar och utbyggnader inom Adakfältet. Om sistnämnda belopp anför kollegium i huvudsak följande.

För *Adak- och Lindsköldsgruvorna* anvisades förra året medel för påbörjande av vissa arbeten, avseende förbättring av uppfodringsanläggningen och upprustning av anrikningsverket. Kostnaderna för arbetena i sin helhet beräknades därvid till 6,5 milj. kronor. Av nämnda belopp fanns 1,0 milj. kronor redan tillgängliga under anslaget, och för budgetåret 1959/60 borde anvisas 3,0 milj. kronor. Med hänsyn härtill och med beaktande av övriga utgifter under budgetåret 1959/60 av beskaffenhet att böra belasta förevarande anslag föreslog kollegium i petita att anslaget skulle för nämnda budgetår upptas med ett belopp av 5,0 milj. kronor. Med hänsyn till vissa under senhösten 1958 från kommerskollegium under hand inhämtade uppgifter att verksamheten skulle kunna hålla sig inom en ram av 4 milj. kronor, föreslog Kungl. Maj:t i statsverkspropositionen att anslaget för budgetåret 1959/60 skulle upptas med sistnämnda belopp. Förslaget godkändes av riksdagen.

Kollegium beräknar nu att kostnaderna för anläggningsarbetena kommer att under budgetåret 1959/60 överstiga härför tillgängliga medel med 900 000 kronor. Därest arbetena skulle få avbrytas under våren 1960, skulle säkerligen de förluster, som därigenom tillfogades statsverket, komma att

närma sig eller måhända bli större än det ytterligare belopp, som nu erfordras för en planlig fortsättning av utbyggnaden. Ett senareläggande av arbetena medför också sysselsättningsstörningar.

Av de för budgetåret 1960/61 till fortsatta undersökningar och utbyggnader inom Adakfältet äskade medlen avser 1 600 000 kronor fortsatta arbeten med anrikningsverkets modernisering m. m., samt 230 000 kronor undersökningar under jord i Adak- och Lindsköldsgruvorna. Sistnämnda undersökningar omfattar en mera detaljerad kartläggning av de kända malmerna och är erforderliga som underlag för planering av brytningen.

Vid *Brännmyran* har ovanjordsanläggningarna och schaktanläggningen färdigställt, och arbete pågår med förbindelseorter mellan de olika nivåerna. Brytningen beräknas börja under första halvåret 1960. För utbyggnad av ortsystemet bör för nästa budgetår beräknas 370 000 kronor.

Slutligen bör medel beräknas för fortsatta *diamantborrningar* från dagen i syfte att klarlägga förutsättningarna för fortsatt brytning inom området i slutet av 1960-talet, då den hittills kända malmbasen väntas vara utbruten. Kostnaderna för borrningar och analyser uppskattas till 500 000 kronor.

Departementschefen

De av förra årets riksdag beslutade arbetena med upprustning av anrikningsverket i Adak och förbättring av uppföringsmöjligheterna där har nu fortskridit så långt, att anläggningarna beräknas kunna tas i bruk under sommaren 1960. Den ursprungliga kostnadskalkylen slutar på ett belopp av 6,5 milj. kronor, och man räknar fortfarande med att utgifterna skall hålla sig inom den ramen. På grund av arbetenas mångskiftande art har det däremot visat sig svårt att på förhand bedöma vid vilka tidpunkter utbetalningar blir erforderliga. Kommerskollegium anmäler nu, att utöver tillgängliga medel i runt tal 900 000 kronor kommer att förfalla till betalning i slutet av löpande budgetår. Det gäller framför allt maskinbeställningar med mycket långa leveranstider. Kollegium hemställer att nämnda belopp anvisas å tilläggsstat för innevarande budgetår. Därvid skulle medelsanvisningen under anslaget för budgetåret 1960/61 kunna begränsas till 3,6 milj. kronor.

Självfallet bedömer jag det angeläget att moderniseringen av anrikningsverket m. m. i Adak slutföres på kortast möjliga tid. Det kan nämnas att varje månads försening medför ett inkomstbortfall för staten på i runt tal 200 000 kronor. Någon rubbning av utbyggnadsprogrammet bör därför inte ske. Enligt vad jag under hand inhämtat torde det emellertid vara möjligt för kollegium att med Bolidenbolaget överenskomma, att vissa av de av kollegium åsyftade likviderna i stället erlägges vid ingången av budgetåret 1960/61. Härigenom skulle någon medelsanvisning över tilläggsstat för innevarande budgetår icke behövas. Det erforderliga beloppet, 900 000 kronor, torde då i stället höra anvisas för budgetåret 1960/61.

Med hänsyn härtill och då jag i övrigt lämnar kommerskollegiets an-

slagsberäkningar utan erinran, torde förevarande anslag för budgetåret 1960/61 upptas med sammanlagt 4,5 milj. kronor. Jag vill i det sammanhanget erinra om de ansefliga inkomster, som genom de statsägda gruvorna inom Skelleftefältet årligen tillföres statsverket. För budgetåret 1958/59 exempelvis redovisades den å riksstatens inkomstsida upptagna titeln Inkomster av statens gruvegendom med drygt 7,2 milj. kronor, och för innevarande budgetår beräknas inkomsterna till 5,0 milj. kronor. I båda fallen har därvid avdrag gjorts med utgifterna för under budgetåret genomförda investeringar.

Under återopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Dispositionsanslag för legodriften vid vissa staten tillhöriga gruvor i Västerbottens län* för budgetåret 1960/61 anvisa ett investeringsanslag av 4 500 000 kronor.

Vad föredragande departementschefen sålunda, med instämmande av statsrådets övriga ledamöter, hemställt, behagar Hans Maj:t Konungen bifalla.

Ur protokollet:

Björn Bergman

KAPITALBUDGETEN

KAPITALINVESTERINGAR

INRIKESDEPARTEMENTET

Utdrag av protokollet över inrikesärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 4 januari 1960.

Närvarande:

Ministern för utrikes ärendena UNDÉN, statsråden NILSSON, STRÄNG, ANDERSSON, LINDSTRÖM, LANGE, LINDHOLM, KLING, SKOGLUND, EDENMAN, NETZÉN, JOHANSSON, AF GEIJERSTAM, NORDLANDER.

Chefen för inrikesdepartementet, statsrådet Johansson, anmäler härefter under inrikesdepartementet hörande ärenden angående kapitalinvesteringar å riksstaten för budgetåret 1960/61 samt anför därvid följande.

Statens allmänna fastighetsfond

[1] Vissa byggnadsåtgärder för strålskyddsverksamhet m. m. Till detta ändamål har för budgetåren 1957/58, 1958/59 och 1959/60 anvisats investeringsanslag av tillhoppa 500 000 kronor. Av nämnda belopp har 200 000 kronor avsetts för vissa ombyggnadsarbeten i radiumhemmets vindsvåning och 20 000 kronor för provisorisk utvidgning av radiofysiska institutionens arbetslokaler m. m. Återstående belopp disponeras för planerings- och förberedelsearbeten för nya lokaler för framför allt strålskyddsverksamheten.

Sedan Kungl. Maj:t den 28 juli 1958 uppdragit åt byggnadsstyrelsen att verkställa fortsatt utredning rörande radiofysiska institutionens lokalbehov samt till Kungl. Maj:t inkomma med härav föranledda förslag till byggnadsåtgärder, har styrelsen den 25 augusti 1959 avgivit förslag i ämnet. I enlighet med de riktlinjer för byggnadsfrågornas handläggning m. m., som chefen för finansdepartementet föreslagit vid anmälan av för flera huvudtitlar gemensamma frågor, bör emellertid projekteringsarbetet föras vidare,

innan frågan underställes riksdagen. På grund härav och då den å anslaget förefintliga reservationen torde i huvudsak förslå för att täcka projekteringskostnaderna, bör anslaget för nästa budgetår uppföras med blott ett formellt belopp av 100 kronor.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Vissa byggnadsåtgärder för strålskyddsverksamhet m. m.* för budgetåret 1960/61 anvisa ett investeringsanslag av 100 kronor.

[2] **Nybyggnad för virusavdelning vid statens bakteriologiska laboratorium och virusinstitution vid karolinska institutet m. m.** Till detta ändamål har för innevarande budgetår anvisats ett investeringsanslag av 2 800 000 kronor.

Byggnadsstyrelsen (skr. 31/8 1959) erinrar om att styrelsen i skrivelse den 26 augusti 1958 för ifrågavarande byggnadsarbeten anmälde ett medelsbehov utöver tidigare anvisade medel av 3 750 000 kronor, inklusive kostnader för economizeranläggning i panncentralen vid statens bakteriologiska laboratorium. Samtidigt framhöll styrelsen, att byggnadsföretaget beräknades vara i huvudsak färdigställt under juni månad 1960. Av det anmälda medelsbehovet har för budgetåret 1959/60 anvisats 2 800 000 kronor. För nästa budgetår erfordras återstoden av beloppet eller (3 750 000 — 2 800 000) 950 000 kronor.

Departementschefen

Såsom närmare utvecklats i propositionen nr 48/1958 har totalkostnaderna för uppförande av den nya virusbyggnaden jämte djuravdelning vid bakteriologiska laboratoriet samt vissa i samband därmed aktualiserade arbeten, avseende bl. a. ombyggnad av laboratoriets diskavdelning, uppförande av ny panncentral jämte destruktionsugn samt anordnande av omklädningsrum för personalen, beräknats till lägst 9 600 000 kronor. Härtill kommer kostnaden för economizeranläggning i anslutning till panncentralen, som i 1959 års statsverksproposition (bil. 32, p. 2) uppskattats till 75 000 kronor.

Hittills har för här ifrågavarande ändamål anvisats 8 725 000 kronor. Det återstående medelsbehovet utgör således (9 600 000 + 75 000 — 8 725 000) 950 000 kronor. Då byggnaderna beräknas stå färdiga hösten 1960, bör detta belopp anvisas för nästa budgetår.

Jag hemställer sålunda, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Nybyggnad för virusavdelning vid statens bakteriologiska laboratorium och virusinstitution vid karolinska institutet m. m.* för budgetåret 1960/61 anvisa ett investeringsanslag av 950 000 kronor.

[3] Vissa byggnadsarbeten vid statens mentalsjukhus m. m. Till detta ändamål har för innevarande budgetår under rubriken Vissa byggnadsarbeten vid statens sinnessjukhus m. m. anvisats ett investeringsanslag av 51 090 000 kronor, varav 12 045 000 avser beredskapsarbeten.

Mentalsjukvårdsberedningens byggnads- och utrustningsdelegation har preliminärt beräknat medelsbehovet under anslaget till 52 126 000 kronor.

Beredningen av frågan om anslag för nästa budgetår till ifrågakommande ändamål är ännu icke avslutad. I avbidan härpå förordar jag, att anslaget i riksstatförslaget för nästa budgetår upptages med ett allenast preliminärt beräknat belopp. Anslaget torde därvid böra uppföras med 43 000 000 kronor, vilket — om man bortser från medlen för beredskapsarbeten — innebär en ökning med ca 4 000 000 kronor.

Under återopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att, i avbidan på särskild proposition i ämnet, till *Vissa byggnadsarbeten vid statens mentalsjukhus m. m.* för budgetåret 1960/61 beräkna ett investeringsanslag av 43 000 000 kronor.

[4] **Vilhelmsro sjukhus: Om- och utbyggnadsarbeten.** Till detta ändamål har för innevarande budgetår under rubriken Statens anstalt för fallande-sjuka: Om- och utbyggnadsarbeten anvisats ett investeringsanslag av 635 000 kronor.

Byggnadsstyrelsen (skr. 25/8 1959) anför, att sedan medel anvisats av 1959 års riksdag till ombyggnad av »Framtiden» för centralförråd och terapilokaler samt till nybyggnad av samlingssal skulle såsom närmare redovisats i 1959 års statsverksproposition av de i 1952 års generalplan ingående byggnadsarbetena för Vilhelmsro sjukhus som en femte etapp återstå istånd-sättande av kyrkobyggnaden, nybyggnad av två avdelningar för vuxna kvinnliga patienter och nybyggnad av intendantsbostad samt vissa yttre arbeten.

Byggnadsstyrelsen fortsätter.

Enligt den ursprungliga generalplanen skulle sex avdelningar för vuxna kvinnliga patienter förläggas till skilda enplansbyggnader inom anstaltsom-rådets norra del. Vid förnyad prövning i samband med utredningen för de två nu aktuella avdelningarna, har det visat sig möjligt att erhålla en godtagbar lösning på billigare sätt genom att förlägga avdelningarna till var sitt plan i en tvåplansbyggnad. Denna byggnad har tänkts förlagd till om-rådets norra del. Kostnaden har beräknats till 1 600 000 kronor, varav för budgetåret 1960/61 erfordras 1 000 000 kronor.

Då under senare år besvärande vattenläckage uppstått i de kulvertförbindelser i anslutning till byggnaden »Framtiden», som bl. a. fungerar som provisoriskt skyddsrum, föreslås att kulvertarna rives, dränering anordnas och marken återfylls, sedan nya skyddsrum utförts i källaren under förenämnda byggnad. Kostnaden härför har beräknats till 35 000 kronor.

Fr. o. m. den 1 juli 1959 har anstaltens tvättinrättning nedlagts för omändring till tvättbytesförråd i samband med övergång till nyinrättad cen-

traltvätt. Härigenom har personalen icke längre såsom tidigare varit fallet möjlighet att få tvätten utförd vid anstalten. För att avhjälpa bristen föreslås, att en personaltvättstuga inrättas i källaren till byggnaden »Framtiden». Kostnaden härför uppgår till 25 000 kronor.

Byggnadsstyrelsen hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att såsom ett led i den pågående upprustningen vid sjukhuset för budgetåret 1960/61 anvisa ett investeringsanslag av (1 000 000 + 35 000 + 25 000) 1 060 000 kronor.

Yttrande

Medicinalstyrelsen har intet att erinra mot byggnadsstyrelsens förslag.

Departementschefen

Byggnadsstyrelsen har nu framlagt förslag om uppförande av en tvåplansbyggnad med två avdelningar för vuxna kvinnliga patienter. Då byggnaden, som kostnadsberäknats till 1 600 000 kronor, endast är avsedd för 50 patienter, synes platskostnaden väl hög. Jag förutsätter därför, att alla möjligheter till besparingar noggrant beaktas vid det fortsatta projekteringsarbetet. Det torde bl. a. kunna ifrågasättas, om behov föreligger av två isoleringsrum i vardera avdelningen, då samtidigt varje avdelning avses inrymma fem enpatientrum.

Med hänsyn härtill samt med beaktande av vad chefen för finansdepartementet vid anmälan av för flera huvudtitlar gemensamma frågor anfört beträffande byggnadsfrågornas handläggning m. m. torde för nästa budgetår medel kunna anvisas endast för det fortsatta projekteringsarbetet. Medel för detta ändamål bör ställas till förfogande från det för samtliga departement gemensamma projekteringsanslaget.

Byggnadsstyrelsen har vidare äskat 35 000 kronor för rivning av vissa kulvertar m. m. Medel härför har emellertid beräknats under posten till reparations- och underhållskostnader i staten för statens allmänna fastighetsfond.

Till byggnadsstyrelsens förslag angående inrättande av en personaltvättstuga i källaren till byggnaden »Framtiden» är jag icke beredd att nu taga ställning. Bl. a. torde först böra undersökas, om inte personalen kan använda den i observationsavdelningen nyinrättade patienttvättstugan.

I enlighet härmed torde anslaget för nästa budgetår böra uppföras allenast med ett formellt belopp. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Vilhelmsro sjukhus: Om- och utbyggnadsarbeten* för budgetåret 1960/61 anvisa ett investeringsanslag av 100 kronor.

[5] **Utbyggande av karolinska sjukhuset.** Till detta ändamål har för innevarande budgetår anvisats ett investeringsanslag av 7 045 000 kronor.

Kommittén för karolinska sjukhusets fortsatta utbyggande (skr. 24/8

1959) hemställer om anvisande för budgetåret 1960/61 av 9 090 000 kronor till kostnaderna för i nedanstående sammanställning angivna ändamål.

1. Uppförande av bakteriologiskt och kemiskt centrallaboratorium	2 800 000
2. Uppförande av nervkliniker	4 000 000
3. Utökade lokaler för militärapoteket	595 000
4. Uppförande av lokaler för allergilaboratorium	700 000
5. Ombyggnad av röntgendiagnostiska avdelningen	200 000
6. Uppförande av verkstadsbyggnad	600 000
7. Utbyggnad av transformatorstationen	95 000
8. Utredningsmedel	100 000
	Summa kronor 9 090 000

Till motivering för anslagsäskandena återopas bl. a. följande.

1. Kostnaderna för uppförande av de bakteriologiska och kemiska centrallaboratorierna har i propositionerna nr 133/55 och nr 184/57 beräknats till sammanlagt 8 800 000 kronor. För ändamålet har hittills anvisats tillhoppa 6 000 000 kronor. Av ursprungligen beräknade anslagsmedel återstår sålunda att anvisa ett belopp av 2 800 000 kronor, vilket utgör medelsbehovet för nästa budgetår. Byggnadsföretaget, som nu fortskridit så långt att inredningsarbetena pågår, beräknas bli slutfört med utgången av år 1960.

Den till grund för byggnadsföretaget liggande kostnadsberäkningen hänför sig till prisleförhållandena den 1 juli 1954. Den sedan nämnda dag inträdda kostnadsstegringen utgör enligt byggnadsstyrelsens byggnadskostnadsindex 15,3 procent, motsvarande 1 346 400 kronor. Detta belopp erfordras i sin helhet för täckande av uppkomna merkostnader. Härtill kommer, att kommittén åtagit sig att bestrida sådana i steriliseringsanläggningen ingående kostnader till ett sammanlagt belopp av cirka 500 000 kronor, som enligt av byggnadsstyrelsen utfärdade bestämmelser för gränsdragning mellan byggnads- och inredningsanslag rätteligen bort belasta inredningsanslaget. Då sistnämnda belopp icke inräknats i det tidigare angivna kostnadsbeloppet för företaget, 8 800 000 kronor, erfordras en ytterligare medelsanvisning av 500 000 kronor till anläggningskostnadernas täckande. Nämnda medel, tillhoppa (1 346 400 + 500 000) i runt tal 1 850 000 kronor, måste oundgängligen ställas till kommitténs förfogande under innevarande budgetår, då byggnadsföretaget huvudsakligen kommer att färdigställas under detta budgetår. I annat sammanhang har kommittén därför hemställt om anvisande av dessa medel å tilläggsstat för innevarande budgetår.

2. Kostnaderna för uppförande av nya nervkliniker har beräknats till 14 800 000 kronor, varav omkring 10 300 000 kronor beräknas falla på statsverket. För ändamålet har hittills anvisats tillhoppa 2 000 000 kronor. Sedan schaktnings- och sprängningsarbetena för klinikbyggnaden numera slutförts, räknar kommittén med att grunden till byggnaden skall kunna färdigställas under innevarande budgetår. Medelsbehovet för nästa budgetår beräknas till 4 000 000 kronor.

3. Den av 1957 års riksdag beslutade utökningen av militärapotekets lokaler har kostnadsberäknats till 2 000 000 kronor, varav hittills anvisats 1 665 000 kronor. Kostnadsberäkningen är upprättad på basis av prisförhållandena den 1 december 1955. Enligt byggnadsstyrelsens byggnadskostnadsindex utgör prisstegringen sedan denna dag 11 procent, vartill kommer en beräknad stegring av 2 procent intill den 1 oktober 1959, motsvarande

en sammanlagd stegring av 13 procent eller 260 000 kronor. Då byggnadsföretaget beräknas bli avslutat under nästa budgetår, erfordras således en medelsanvisning för ändamålet av $(2\,000\,000 - 1\,665\,000 + 260\,000)$ 595 000 kronor.

4. Kostnaderna för uppförande av nya lokaler för allergilaboratoriet har beräknats till 1 000 000 kronor, varav för innevarande budgetår anvisats 300 000 kronor. Då byggnadsföretaget såväl ur sjukvårds- som forsknings-synpunkt framstår såsom ytterligt angeläget, har kommittén ansett sig böra äska medel till dess fortsättande under nästa budgetår. Det erforderliga medelsbehovet utgör 700 000 kronor.

5. I sina anslagsäskanden för budgetåret 1959/60 framlade kommittén förslag om fortsatt utbyggnad av sjukhusets röntgenavdelning genom ianspråktagande av överbyggnaden till den kirurgiska poliklinikens väntsal. Detta förslag underställdes emellertid ej riksdagens prövning. Behovet av de nya lokalerna blir synnerligen trängande när även alkoholklinikens klientel kommer att belasta avdelningen. Medelsbehovet beräknar kommittén lik-som tidigare till 200 000 kronor.

6. För budgetåret 1959/60 anvisades 300 000 kronor till uppförande av den till 1 500 000 kronor kostnadsberäknade verkstadsbyggnaden vid sjukhuset. För byggnadsföretagets fortsättande under nästa budgetår erfordras 600 000 kronor.

7. På grund av sjukhusets fortskridande utbyggnad har kapaciteten hos transformatorstationen i huvudkomplexets norra del blivit otillräcklig. Kommittén föreslår, att stationen kompletteras med två transformatorer med vardera en kapacitet om 800 kVA. Kostnaderna härför beräknar kommittén till 95 000 kronor.

8. För kommitténs löpande utgifter under nästa budgetår erfordras 100 000 kronor.

Departementschefen

Byggnadskommittén har föreslagit anvisande för nästa budgetår av 2 800 000 kronor för slutförande av arbetena med uppförande av centrallaboratorier med blodgivarcentral. Kommittén har därjämte hemställt om anvisande av tillhoppa 1 850 000 kronor för täckande av uppkomna merkostnader för ifrågavarande byggnadsföretag samt för bestridande av kostnaderna för viss steriliseringsanläggning. Det sammanlagda medelsbehovet uppgår således enligt kommitténs beräkningar till $(2\,800\,000 + 1\,850\,000)$ 4 650 000 kronor. Dessa kommitténs beräkningar har i och för sig icke givit mig anledning till erinran. Enligt vad jag under hand inhämtat har emellertid en besparing om 100 000 kronor uppkommit å de medel om tillhoppa 3 750 000 kronor, som för budgetåren 1957/60 anvisats för uppförande av två personalbostadsbyggnader. Jag förordar, att kommittén bemyndigas disponera sålunda uppkommen besparing för bestridande av kostnader, som sammanhänger med centrallaboratoriernas uppförande. I enlighet härmed tillstyrker jag, att för uppförande av centrallaboratorier med blodgivarcentral för nästa budgetår anvisas $(2\,800\,000 + 1\,850\,000 - 100\,000)$ 4 550 000 kronor.

Kommitténs förslag om anvisande av 4 000 000 kronor för uppförande av nervkliniker föranleder i och för sig ingen erinran från min sida. Jag an-

ser mig emellertid böra föreslå en något begränsad medelstilleddning för detta byggnadsföretag och tillstyrker anvisande för nästa budgetår av 3 300 000 kronor för ändamålet.

För slutförande av arbetena med utökning av militärapotekets lokaler beräknar jag i likhet med kommittén 595 000 kronor.

I 1959 års statsverksproposition framhöll jag, att det såväl ur sjukvårdens som forskningens synpunkt framstod som angeläget, att större lokaler kunde ställas till allergilaboratoriets förfogande. Jag tillstyrkte därför, att nya lokaler ordnades genom påbyggnad av hudkliniken med två våningar samt föreslog anvisande av 300 000 kronor för påbörjande av byggnadsföretaget. Vad sålunda föreslogs föranledde ingen riksdagens erinran. Enligt vad jag under hand inhämtat har detta byggnadsföretag ännu icke påbörjats. Ehuru jag är väl medveten om att laboratoriets nuvarande lokalförhållanden icke låter sig förena med de krav, som måste ställas på ett dylikt laboratorium vid ett modernt undervisnings- och forskningssjukhus, och att byggnadsföretaget är i hög grad angeläget, kan jag med hänsyn till de krav på återhållsamhet i fråga om statliga utgifter, som i rådande läge måste uppställas, icke tillstyrka, att ifrågakvarande byggnadsföretag kommer till utförande under nästa budgetår. Jag förordar således att med ytterligare medelstilleddning för detta ändamål får anstå till ett senare budgetår.

Jag anser mig icke heller kunna förordna anvisande för nästa budgetår av medel för fullföljande av arbetena med uppförande av verkstadsbyggnad, varom beslut fattades av 1959 års riksdag.

För tillbyggnad av röntgendiagnostiska avdelningen har kommittén hemställt om anvisande för nästa budgetår av 200 000 kronor. Ifrågakvarande byggnadsföretag synes emellertid icke med nödvändighet behöva komma till stånd under nästa budgetår, varför jag anser mig icke nu böra beräkna medel för detta företag.

För utbyggnad av transformatorstationen samt kommitténs fortsatta arbete bör för nästa budgetår enligt byggnadskommitténs förslag beräknas 95 000 resp. 100 000 kronor.

Det sammanlagda medelsbehovet för nästa budgetår skulle alltså utgöra (4 550 000 + 3 300 000 + 595 000 + 95 000 + 100 000) 8 640 000 kronor.

Under åberopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Utbyggnad av karolinska sjukhuset* för budgetåret 1960/61 anvisa ett investeringsanslag av 8 640 000 kronor.

[6] **Uppförande av klinik för alkoholsjukdomar m. m.** För uppförande av klinik för alkoholsjukdomar samt institution för teoretisk alkoholforskning har t. o. m. innevarande budgetår anvisats sammanlagt 3 061 228 kronor.

Kommittén för karolinska sjukhusets fortsatta utbyggande (skr. 24/8 1959) hemställer, att för ändamålet anvisas ett investeringsanslag av 2 700 000 kronor. Kommittén erinrar om att byggnadsstyrelsen i yttrande över huvudritningarna till alkoholkliniken funnit den av kommittén för planering av klinik för alkoholsjukdomar i sitt betänkande angivna kostnaden för byggnadsföretaget, 4 300 000 kronor, vara lågt räknad samt att olika skäl talade för att svårigheter kunde uppkomma att hålla totalkostnaden för anläggningen inom den angivna ramen. Såvitt byggnadskommittén i nuvarande läge förutser, torde kostnaderna till följd av de av byggnadsstyrelsen angivna omständigheterna komma att stiga med 1 531 000 kronor. Härtill kommer kostnadsstegringen på grund av generella förskjutningar i kostnadsnivån, beräknad till 11 procent eller 473 000 kronor. Den sammanlagda kostnadsstegringen utgör sålunda (1 531 000 + 473 000) 2 004 000 kronor, vilket motsvarar en kostnad för hela byggnadsföretaget av (4 300 000 + 2 004 000) 6 304 000 kronor. Det till budgetåret 1961/62 kvarstående medelsbehovet utgör sålunda (6 304 000 — 3 061 228 — 2 700 000) 542 772 kronor.

Departementschefen

I propositionen nr 83/1956 (s. 18) anförde föredragande departementschefen bl. a., att byggnadsstyrelsen funnit de av kommittén för planering av klinik för alkoholsjukdomar beräknade kostnaderna för alkoholkliniken, 4,3 miljoner kronor, vara låga men att de borde tills vidare godtagas såsom huvudsaklig norm vid det fortsatta planeringsarbetet. I samband härmed förutsattes att alla möjligheter till kostnadsbesparingar skulle tillvaratagas, som kunde ske utan att syftet med byggnadsföretaget förfelades. Kungl. Maj:t har sedermera den 23 januari 1959 fastställt huvudritningar till den ifrågavarande nybyggnaden att lända till huvudsaklig efterrättelse vid arbetets utförande. Kungl. Maj:t har därjämte föreskrivit, att vid det fortsatta ritnings- och planeringsarbetet alla möjligheter att begränsa byggnadskostnaderna bör tillvaratagas, varvid — såsom byggnadsstyrelsen framhållit — bör iakttagas att byggnadsföretaget ur standardsynpunkt icke göres mer omfattande än andra anläggningar av motsvarande slag.

Kommittén för karolinska sjukhusets fortsatta utbyggande har nu anmält att kostnaderna för alkoholkliniken beräknas komma att uppgå till 6 304 000 kronor, vilket innebär en kostnadsökning i förhållande till tidigare beräkningar med cirka 2 miljoner kronor. Härav är dock 473 000 kronor att hänföra till automatiska ökningarna på grund av den allmänna byggnadskostnadsstegringen. Jag vill i detta sammanhang uttala, att jag finner det anmärkningsvärt att en hållbar kostnadsberäkning icke utförts på ett tidigare stadium innan byggnadsarbetena påbörjats. Till följd härav har den ifrågavarande stora kostnadsökningen icke kunnat anmälas för Kungl. Maj:t i sådan tid att byggnadsföretaget kunnat tagas under omprövning. Byggnadsarbetena har nu fortskridit så långt att det skulle vara förenat med allvarliga ekonomiska förluster att avbryta desamma. Jag förutsätter emellertid, att

byggnadskommittén ingående undersöker, huruvida icke kostnaderna kan nedbringas genom en beskränning av byggnadsprogrammet eller på annat sätt. För budgetåret 1960/61 förordar jag en medelsanvisning av 2,5 miljoner kronor.

Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Uppförande av klinik för alkoholsjukdomar m. m.* för budgetåret 1960/61 anvisa ett investeringsanslag av 2 500 000 kronor.

[7] **Utbyggande av Akademiska sjukhuset i Uppsala.** Till detta ändamål har för innevarande budgetår anvisats ett investeringsanslag av 4 000 000 kronor.

Kommittén för Akademiska sjukhusets i Uppsala utbyggande (skr. 28/8 1959) hemställer om anvisande för nästa budgetår av 4 400 000 kronor till kostnaderna för i följande sammanställning angivna ändamål.

1. Förberedande arbeten	935 000
2. Uppförande av barnpsykiatrisk klinik	652 500
3. Uppförande av medicinsk klinik	2 000 000
4. Uppförande av centralkök med personalrestaurang m. m.	750 000
5. Allmänna utredningar och kommitténs egen verksamhet	62 500

Summa kronor 4 400 000

Av den av kommittén anförda motiveringen torde få återgivas följande.

I sina anslagsäskanden för budgetåret 1959/60 framhöll kommittén önskvärdheten av att huvudmännen antog en ekonomisk plan för sjukhusets utbyggande och att en sådan plan borde upptaga en årlig investering av åtminstone 8 miljoner kronor, varav preliminärt hälften beräknades belöpa å staten och hälften å Uppsala läns landsting. Med anledning härav uttalade statsutskottet (utl. nr 58/1959), att utskottet icke funnit anledning till erinran mot att den redovisade tidsplanen för den närmaste femårsperioden godtogs som en allmän riktlinje för utbyggnadsarbetet. Utskottet underströk även, att den takt i vilken byggnadsprogrammet kunde fullföljas ytterst måste göras beroende av det statsfinansiella läget. Utskottets uttalande lämnades utan erinran av riksdagen. Uppsala läns landstings förvaltningsutskott har sedermera föreslagit landstinget att besluta att icke binda sig för en tidsbestämd utbyggnadsplan för Akademiska sjukhuset.

Med sitt förslag till ekonomisk plan för utbyggnaden hade kommittén bl. a. velat tillgodose ett alltmer framträdande krav på långsiktig planering av statens och kommunernas ekonomiska förhållanden. Kommittén utgick därvid från att det var av värde för huvudmännen att ha kännedom om den ungefärliga storleksordningen av investeringsbehovet för Akademiska sjukhuset under de närmaste åren.

Med sina äskanden för budgetåret 1960/61 anser sig kommittén icke frångå den av kommittén tidigare angivna ekonomiska planen för utbyggnaden. Vissa jämkningar i det tidigare angivna minimibehovet av 4 miljoner kronor per år från vardera huvudmännen är givetvis ofrånkomliga. Vidare medför den överenskomna fördelningen av kostnaderna för den barnpsykiatriska kliniken, att belastningen å statsverket måste bli större under

de första åren. För budgetåren 1959/60 och 1960/61 samt för landstingets räkenskapsår 1959 och 1960 har kommittén sålunda icke äskat mer än 14 992 000 kronor mot enligt planen beräknade 16 000 000 kronor.

I propositionen nr 95/1959 föreslog Kungl. Maj:t riksdagen att bl. a. anvisa av kommittén äskade 3 600 000 kronor för sjukhusets utbyggande och förordade i enlighet med kommitténs hemställan, att inom den angivna kostnadsramen enligt Kungl. Maj:ts bestämmande en ökning av beräknad medelsdisposition för visst ändamål finge ske mot det att motsvarande minskning vidtoges för ett annat. Riksdagen lämnade detta uttalande utan erinran.

Liksom föregående år hemställer kommittén, att Kungl. Maj:t ville utverka riksdagens bemyndigande att medgiva den omdisponering av anvisade medel, som kan visa sig erforderlig.

1. I enlighet med av Kungl. Maj:t den 30 juni 1959 erhållet bemyndigande har kommittén — inom ramen av för budgetåret 1959/60 för byggnadsarbeten anvisade medel, 3 600 000 kronor — låtit projektera och utföra kulvert- och ledningsarbeten i sjukhusområdets södra del, kostnadsberäknade till 1 400 000 kronor, varav — i avbidan på en slutlig överenskommelse — 700 000 kronor tills vidare borde beräknas belöpa å staten och ett lika stort belopp å landstinget. För nämnda arbeten, för vilka kommittén sålunda enligt bemyndigande tillfälligt disponerat för andra ändamål anvisade medel, äskas för budgetåret 1960/61 700 000 kronor.

Vissa andra förberedande arbeten bör emellertid utföras under budgetåret 1960/61. Sålunda bör av den interna sjukhusvägen sträckan norr om centrallaboratoriet fram till gamla medicinklinikens norra flygel samt sträckan mellan psykiatriska kliniken och lungkliniken iordningställas. Vidare erfordras medel för att iordningställa den interna sjukhusvägens utfart i Stockholmsvägen samt för planering av området mellan de psykiatriska och barnpsykiatriska klinikerna. Kostnaderna för dessa arbeten har beräknats till 470 000 kronor, varav i enlighet med tidigare praxis 235 000 kronor tills vidare bör anvisas av staten.

2. Kostnaderna för uppförandet av nybyggnad för den barnpsykiatriska kliniken har beräknats till 2 460 000 kronor, varav å landstinget enligt av 1959 års riksdag godtagen fördelning faller 1/8 eller 307 500 kronor. Hittills har för ändamålet av statsmedel anvisats 1 500 000 kronor. Då byggnadsföretaget, som påbörjas innevarande höst, beräknas bli slutfört under våren 1961, bör för budgetåret 1960/61 anvisas (2 460 000 — 1 500 000 — 307 500) 652 500 kronor.

I propositionen nr 95/1959 förutsatte föredragande departementschefen, att kommittén vid sitt fortsatta utredningsarbete såvitt möjligt beaktade av byggnadsstyrelsen och centrala sjukvårdsberedningen i avgivna remissyttrandanden gjorda erinringar. Nämnda myndigheter hade ställt sig något tveksamma inför anläggningens storlek i förhållande till antalet vårdplatser. Vid den fortsatta detaljplaneringen av barnpsykiatriska kliniken har kommittén sedermera gjort vissa smärre omdispositioner, vilka medfört, att kli-

nikens vårdplatsantal kunnat höjas från tidigare planerade högst 32 platser till högst 36 platser.

Kommittén har beslutat att förse den särskilda byggnad, som skall inrymma en manlig ungdomsavdelning, med en källarvåning. Detta källarutrymme erhåller en körbar ingång och kommer att väl lämpa sig för förvaring av sjukhusets maskinredskap o. d. Sjukhusets behov av ett dylikt utrymme aktualiseras vid rivningen av den gamla panncentralen och därtill anslutande byggnader. Skulle icke merkostnaden — cirka 30 000 kronor — för iordningställandet av källaren rymmas inom det för barnpsykiatriska kliniken begärda anslaget, torde det finnas möjlighet att för ändamålet utnyttja en besparing, som beräknas uppkomma på de till uppförande av den nya panncentralen anvisade medlen. De noggranna grundundersökningar, som numera utförts för att bifogas entreprenadhandlingarna, har vidare visat, att grundförhållandena under en del av byggnaden nödvändiggör en grundförstärkning. Detta behov har icke framträtt vid de grundundersökningar, som i normal omfattning utföres på ett tidigt stadium av projekteringsarbetet. Kommittén kan emellertid icke f. n. med säkerhet beräkna, om den av grundförstärkningen föranledda merkostnaden kommer att rymmas inom det begärda anslaget eller icke.

3. Kostnaden för medicinska kliniken nybyggnad har beräknats till 7 930 000 kronor, varav hälften torde bestridas av staten. Av statsmedel har för budgetåret 1959/60 anvisats 600 000 kronor. Uppförandet av den nya klinikbyggnaden kommer att påbörjas under våren 1960. För ett rationellt bedrivande av byggnadsarbetena erfordras därefter intill den 1 juli 1961 4 000 000 kronor, varav 2 000 000 kronor av staten. Kliniken beräknas bliva färdigställd under första halvåret 1962.

4. Enligt generalplanen för sjukhuset skall det nuvarande centralköket t. v. bibehållas såsom patientkök, medan en särskild personalrestaurang med eget kök skall uppföras i anslutning till öronklinikens byggnad. Efter en verkställd teknisk ekonomisk utredning har kommittén emellertid kommit till den uppfattningen, att såväl ekonomiska som vissa byggnadsmässiga och sjukvårdsorganisatoriska fördelar står att vinna, om ett nytt centralkök med personalrestaurang uppföres i stället för endast en personalrestaurang. Departementschefen fann i propositionen nr 95/1959 den av kommittén på denna punkt föreslagna avvikelser från generalplanen vara välmotiverade och tillstyrkte därför kommitténs förslag. Även riksdagen fann sig böra tillstyrka ifrågakvarande förslag.

Ritningsarbetena har därefter fortsatt. Kommittén har vid sina vidare överväganden funnit lämpligt föreslå, att sjukhusets centralförråd, tvättgods-förråd och tryckeri förläggas till denna byggnads källarutrymme. Detta skulle icke blott innebära ett lämpligt utnyttjande av källarutrymmena till den för centralkök med personalrestaurang avsedda byggnaden utan även möjliggöra en centralisering av sjukhusets ekonomitransporter till denna byggnad.

Byggnaden har kostnadsberäknats till 5 900 000 kronor. Dess volym uppgår

till 23 580 m³. Byggnadsarbetet beräknas kunna påbörjas under senare hälften av år 1960. Medelsbehovet fram till den 1 juli 1961 utgör 1 500 000 kronor, varav i enlighet med tidigare praxis 750 000 kronor tills vidare torde böra bestridas av vardera av huvudmännen.

5) Kommittén anser sig icke behöva för budgetåret 1960/61 äska särskilda medel för allmänna utredningar eller för den del av kommitténs egen verksamhet för vilken kostnaderna delas av staten och landstinget. För bestridande av kostnaderna för de statliga ledamöterna beräknar kommittén ett belopp av 62 500 kronor.

Yttranden

Centrala sjukvårdsberedningen framhåller, att kommitténs framställning huvudsakligen innebär ett fullföljande av utbyggnadsförslaget för sjukhuset enligt den uppgjorda generalplanen och följer i stort i investeringshänseende tidsplanen för femårsperioden. Såväl den medicinska kliniken som den barnpsykiatriska kliniken har tidigare varit föremål för granskning inom beredningen. De av beredningen mot utformningen av den senare kliniken framförda erinringarna synes beredningen nu i huvudsak beaktade. Den sänkning av anläggningskostnaden per inläggande patient, som eftersträfvats genom ökning av patientantalet inom samma byggnadsvolym, synes till en del komma att tagas i anspråk för fördyrad grundläggning. Mot utformningen av förslaget beträffande de yttre arbetena i den nu framlagda etappen saknar beredningen anledning till erinran. Disponeringen av byggnaden innehållande centralkök, personalmatsalar, centralförråd m. m. är enligt beredningens uppfattning lämplig liksom transportlederna till och från byggnaden. Avståndet mellan byggnaden och nya sjukhusvägen är dock i knappaste laget med hänsyn till att planen däremellan tages i anspråk för inlastning längs hela långsidan.

Byggnadsstyrelsen uttalar.

Det av kommittén äskade beloppet på 700 000 kronor för kulvert- och ledningsarbeten motsvarar de medel, som kommittén erhållit Kungl. Maj:ts bemyndigande att disponera av de för budgetåret 1959/60 för byggnadsarbeten anvisade medlen. Mot detta har byggnadsstyrelsen intet att erinra. För vissa andra förberedande arbeten äskar kommittén 235 000 kronor. Byggnadsstyrelsen delar kommitténs uppfattning, att det är nödvändigt att dessa arbeten nu kommer till stånd och har intet att erinra mot att beloppet ställes till kommitténs förfogande.

I fråga om den barnpsykiatriska kliniken anförde styrelsen förra året, att en omprövning borde ske i syfte att utröna, huruvida icke möjlighet förelåg att inom föreslagna byggnadsvolym inrymma ett något större vårdplatsantal. Då platsantalet nu ökats från 32 till högst 36, har styrelsen icke längre något att erinra mot förslagets genomförande. Beträffande det källarutrymme, som kommittén avser att anordna i den särskilda byggnad, som skall inrymma en manlig ungdomsavdelning, delar styrelsen kommitténs uppfattning om lämpligheten av att så sker. Styrelsen är liksom kommittén av den åsikten att den merkostnad, som blir följden av den föreslagna åtgärden, torde uppvägas av den inbesparing, som åstadkommes i samband med att den nya panncentralen göres motsvarande utrymme mindre. Sty-

relsen har därför intet att erinra mot att de av kommittén äskade medlen ställs till förfogande för byggnadsarbeten vid barnpsykiatrisk klinik.

Styrelsen har icke heller något att erinra mot att ytterligare medel nu ställs till kommitténs förfogande för uppförandet av ny medicinsk klinik.

Sedan byggnadsstyrelsen numera tagit del av detaljerade ritningar över det föreslagna centralköket med personalrestaurang, har styrelsen — efter bl. a. jämförelse med motsvarande ritningsmaterial till enahanda projekt vid lasarettet i Lund — icke funnit något att erinra mot de föreslagna lokalernas storlek. Styrelsen vill dock ifrågasätta, om personalrestaurangens fasad mot nordöst givits en från alla synpunkter lämplig utformning. Den uppgivna byggnadskostnaden, 5 900 000 kronor, torde vara rimlig och det därav beroende kubikmeterpriset 250 kronor kan anses normalt för en dylik anläggning.

Departementschefen

För vidtagande av erforderliga förberedande arbeten inom sjukhusområdet bör för nästa budgetår anvisas 935 000 kronor.

För uppförande av nybyggnad för barnpsykiatrisk klinik har hittills anvisats 1 500 000 kronor. Jag förordar, att för byggnadsföretagets slutförande för nästa budgetår anvisas ett belopp av 652 500 kronor.

Kommitténs förslag om anvisande av 2 000 000 kronor för uppförande av nybyggnad för den medicinska kliniken föranleder i och för sig ingen erinran från min sida. Jag anser mig emellertid böra föreslå en något begränsad medelstillelse för nästa budgetår för detta byggnadsföretag och tillstyrker anvisande av 1 600 000 kronor för ändamålet.

Såsom framgår av den förut lämnade redogörelsen har byggnadskommittén nu framlagt förslag till uppförande av nybyggnad för centralkök med personalrestaurang. Förslaget har lämnats utan erinran vid remissbehandlingen. Jag tillstyrker, att den föreslagna nybyggnaden kommer till stånd. Det föreliggande ritningsförslaget torde kunna läggas till grund för det fortsatta projekteringsarbetet. I enlighet med kommitténs förslag förordar jag anvisande för nästa budgetår av 750 000 kronor för ifrågavarande byggnadsföretag.

Vid bifall till vad jag i det föregående föreslagit skulle under nästa budgetår statliga medel till ett belopp av (935 000 + 652 500 + 1 600 000 + 750 000) 3 937 500 kronor stå till förfogande för vidtagande av förberedande åtgärder samt byggnadsarbeten vid sjukhuset. Jag förordar, att inom denna kostnadsram, i den mån så med hänsyn till sättet för byggnadsarbetenas bedrivande eller eljest befinnes lämpligt, enligt Kungl. Maj:ts bestämmande en ökning av beräknad medelsdisposition för visst ändamål må ske mot det att motsvarande minskning vidtages för ett annat.

För bestridande av kostnaderna för de statliga ledamöterna i kommittén bör för nästa budgetår i enlighet med kommitténs förslag anvisas 62 500 kronor.

Det sammanlagda medelsbehovet för nästa budgetår skulle alltså utgöra (3 937 500 + 62 500) 4 000 000 kronor.

Under åberopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Utbyggande av Akademiska sjukhuset i Uppsala* för budgetåret 1960/61 anvisa ett investeringsanslag av 4 000 000 kronor.

[8] **Uppförande av en barnpsykiatrisk klinik vid lasarettet i Lund.** Till detta ändamål har för innevarande budgetår anvisats ett investeringsanslag av 800 000 kronor.

Jag räknar med att å anslaget förefintlig reservation skall vara tillräcklig för täckande av medelsbehovet under nästa budgetår. Med hänsyn härtill förordar jag, att anslaget uppföres med ett formellt belopp av 100 kronor.

Under återopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Uppförande av en barnpsykiatrisk klinik vid lasarettet i Lund* för budgetåret 1960/61 anvisa ett investeringsanslag av 100 kronor.

[9] **Byggnadsarbeten för länsstyrelserna.** Till ändamålet har för innevarande budgetår anvisats ett investeringsanslag av 4 100 000 kronor.

Byggnadsstyrelsen (skr. 18/8 1959) begär, att 6 500 000 kronor anvisas för ändamålet för budgetåret 1960/61. Behållningen på anslaget vid utgången av budgetåret 1959/60 beräknas till 2 070 000 kronor. För budgetåret 1960/61 uppskattas medelsförbrukningen till 8 518 000 kronor. Erforderlig medelsanvisning skulle sålunda uppgå till 6 448 000 kronor eller avrundat 6 500 000 kronor. Styrelsen hemställer därjämte om bemyndigande att under hösten 1959 taga in anspråk av 1958 års riksdag anvisade, för lokalbehovet för länsstyrelsen i Falun avsedda medel, 300 000 kronor, för projektering och påbörjande av en fjärde etapp av landsstatshuset därstädes.

På basis av verkställda utredningar har byggnadsstyrelsen upprättat en promemoria angående lokalsituationen vid den statliga förvaltningen under budgetåret 1958/59, vari en utförlig redogörelse lämnas för lokalförhållandena i de olika residensstäderna. Promemorian har utgjort grundvalen *dels* för en angelägenhetsgradering av lokalbehovens tillgodoseende, i första hand genom nybyggnader, och *dels* för en överslagsmässig investeringsplan för de närmaste 10 åren.

Byggnadsstyrelsens äskanden avser, förutom redan påbörjade företag, det redan beslutade landsstatshuset i Västerås, vissa beslutade arbeten å Uppsala slott och den beslutade nybyggnaden för landskontoret i Härnösand. Härvid beräknas att under innevarande budgetår arbeten för dessa företag skall påbörjas till en kostnad av — för företaget i Västerås 1 600 000 kronor, i Uppsala 40 000 kronor och i Härnösand 400 000 kronor. Vidare föreslås påbörjande av byggnadsarbeten för etapp 4 av landsstatshuset i Falun för en kostnad under nästa budgetår av 600 000 kronor, nybyggnad för länsstyrelsen i Örebro län för ett belopp av 500 000 kronor, tillbyggnad för vägförvaltningen i Härnösand och av landsstatshuset i Luleå för ett belopp

av 600 000 kronor för vardera företaget samt tillbyggnad av residensets i Nyköping annexbyggnad och iordningställande av vindsrum i landsstatshuset för ett belopp av 400 000 kronor. Slutligen begäres 200 000 kronor för förberedelsearbeten för byggnadsföretag i Karlstad, Gävle och Växjö.

Om de aktuella byggnadsfrågorna har byggnadsstyrelsen i övrigt anfört bl. a. följande.

Västerås. Såsom styrelsen angav i sina anslagsäskanden för budgetåret 1959/60 hade på grund av viss om disposition av det projekterade landsstatshuset byggnadsarbetets igångsättning blivit försenad. En ytterligare försening har sedermera skett på grund av att bl. a. vissa markbytesförhandlingar tagit längre tid i anspråk än beräknat. Medelsförbrukningen under nästa budgetår beräknas till 2 400 000 kronor.

Härnösand. Såsom redovisats i 1959 års statsverksproposition har styrelsen låtit upprätta förslag till nybyggnad av lokaler för landskontor m. m. för en preliminärt uppskattad kostnad av 2 000 000 kronor.

Vid den fortsatta projekteringen har det visat sig möjligt att genom om disposition kunna i större utsträckning utnyttja tomtmarken. Härigenom kan häradsarkivarkontoret och vissa nu förutsebara lokalbehov vid landskontoret jämte mindre reserv även inrymmas på tomten. Byggnadsarbetena skulle sålunda kunna bedrivas så, att en etapp (1) omfattande landskontor jämte postens skatteavdelning kan byggas först. Därefter kan en andra etapp inrymmande återstoden byggas till.

Byggnadskostnaden för etapp 1 har beräknats till 2 700 000 kronor. Kostnaden för etapp 2, om denna utföres vid senare tidpunkt än etapp I, är beräknad till 1 250 000 kronor. Den totala byggnadskostnaden för etapp 1 och 2 vid samtidigt uppförande uppskattas till 3 900 000 kronor, vilket alltså innebär en besparing med 50 000 kronor. Med hänsyn härtill samt till de besvär, som pågående tillbyggnadsarbeten regelmässigt innebär för nyttjare av hus som tillbyggs, föreslår styrelsen att bägge etapperna utföres samtidigt. I det fall båda etapperna kommer till stånd samtidigt bör under nästa budgetår 2 400 000 kronor stå till styrelsens förfogande.

Falun. Den 28 juli 1958 uppdrog Kungl. Maj:t åt byggnadsstyrelsen att i anledning av vad statsutskottet anfört i sitt utlåtande nr B 26 år 1958, verkställa utredning angående tillgodoseende av länsstyrelsens lokalbehov samt att till Kungl. Maj:t inkomma med av utredningen föranledda förslag. Dessförinnan hade Falu stad framfört önskemål, att byggnadsstyrelsen icke måtte genom en alltför kostsam ombyggnad av gamla landsstatshuset för lång tid omöjliggöra en önskvärd breddning av Åsgatan. Verkställd utredning visar, att tillräckliga lokaler icke kan erhållas i gamla landsstatshuset efter en ombyggnad, varför tillbyggnad eller förhyrning blir nödvändiga. Styrelsen har därför i stället låtit upprätta skissritningar till en nybyggnad efter vars tillkomst lokalbehovet skulle vara tillgodosett för över-skådlig tid.

Den etapp (4) av nybyggnaden, som nu bör komma till stånd, skall dels ersätta de olämpliga lokalerna i gamla landsstatshuset dels medge utrymme för redan beslutade utökningar av den regionala statliga förvaltningen. Omedelbart sedan etapp 4 färdigställts kan och bör det gamla huset rivras. När sedermera så befines nödvändigt kan på gamla husets plats, men in draget från Åsgatan, uppföras en etapp (5). Kostnaden för etapp 4 kan uppskattas till cirka 2 200 000 kronor.

Såsom angavs i styrelsens anslagsäskanden den 27 augusti 1957 var avsikten, att de delar av länsstyrelsen, som inrymdes i gamla landsstatshuset,

skulle disponera de för vägförvaltningen avsedda lokalerna i etapp III av landsstatshuset medan gamla huset ombyggdes. Med hänsyn till de utomordentligt besvärande lokalförhållandena för vägförvaltningen, ansåg sig styrelsen emellertid inte kunna avvisa de krav, som framfördes från vägförvaltningen, att få ianspråktaga de för dem avsedda lokalerna, så snart dessa blivit färdigställda. Vägförvaltning, lantbruksnämnd och postens skatteavdelning jämte vissa mindre delar av länsstyrelsen har därefter under vintern 1958/59 inflyttat i etapp III.

Örebro. Efter byggnadsstyrelsens förslag beräknade departementschefen i 1959 års statsverksproposition vissa medel till utredning. Utredningen har nu framskridit så långt, att preliminära skissritningar till en etapp av nybyggnad för bl. a. länsstyrelsen färdigställts. Kostnaden för denna etapp kan uppskattas till cirka 4 000 000 kronor. För byggnadsföretagets påbörjande under budgetåret 1960/61 avses 500 000 kronor behöva tagas i anspråk.

Investeringsplan för landsstatsbyggnader

Enär medelsanvisningen för nästa budgetår till ifrågavarande ändamål synes böra begränsas till 3 100 000 kronor har i samråd med byggnadsstyrelsen uppgjorts följande reviderade byggnadsprogram.

Byggnadsföretag	Beräknad kostnad	Medelsförbrukning		
		faktisk t. o. m. 30. 6. 59	1959/60	beräknad för 1960/61
I. Företag påbörjade före 1. 7. 59.				
Vissa äldre företag	—	266	—	—
Mariestad	2 548	2 548	—	—
Karlstad	1 635	1 635	—	—
Karlskrona	3 009	3 009	—	—
Nyköping	3 200	3 115	85	—
Gävle	2 350	2 262	88	—
Falun	1 617	1 375	242	—
Falun tillb. för vägförv.	2 400	1 795	605	—
Östersund	¹ 2 860	2 743	117	—
Uppsala	622	622	—	—
Örebro	315	184	40	25
Stockholm	380	380	—	—
Linköping centralvärme	160	160	—	—
Göteborg	220	197	23	—
Vänersborg	115	73	42	—
Härnösand	405	405	—	—
Jönköping	2 700	2 495	110	—
Nyköping omb. av residens	380	331	49	—
Kristianstad omb. för länsarb.nämnd	900	768	132	—
Halmstad	² 3 200	2 347	500	153
Kristianstad, etapp I	3 700	604	2 000	600
	32 716	27 314	4 033	778
II. Företag avsedda att påbörjas 1959/60.				
Västerås inkl. lokaler för lantmåteriet	4 550	157	1 600	2 400
Uppsala slott fasadputs	80	—	40	40
Härnösands landskontor	3 900	47	400	1 950
	8 530	204	2 040	4 390
III. Företag under utredning.				
Falun, etapp IV	c:a 2 200	9	75	—
Örebro	c:a 4 000	—	100	—
Linköping (f. n. ej aktuellt)	—	24	—	—
	6 200	33	175	—
Summa I—III	47 440	27 551	6 248	5 168

¹ Ökad i förh. t. senast fastställd inv. plan på grund av nödv. fasadarbeten.

² Sänkt i förh. t. senast fastställd inv. plan.

Departementschefen

Länsförvaltningens lokalbehov, som redan tidigare varit trängande i flera residensstäder, har ytterligare ökat genom beslutade personalförstärkningar vid länsstyrelserna för varuskattens administration. Den centralisering till länsstyrelserna av civilförsvarets fredsadministration i länen, som jag i annat sammanhang föreslagit enligt principbeslut av 1959 års riksdag, medför ävenledes anspråk på större lokalutrymmen. Flera byggnadsprojekt måste därför anses vara angelägna. Emellertid har jag icke ansett mig kunna tillstyrka högre anslag för detta ändamål under nästa budgetår än 3 100 000 kronor. Härigenom blir omkring 5 170 000 kronor tillgängliga för nästa budgetårs arbeten.

Inom nämnda anslagsram torde icke kunna inrymmas andra byggnadsföretag än de redan beslutade. Byggnadsstyrelsens förslag att samtidigt låta utföra båda etapperna av byggnaden i Härnösand anser jag mig dock böra tillstyrka, särskilt som den totala byggnadskostnaden för detta företag härigenom kan nedbringas.

Jag föreslår, att den nyss redovisade investeringsplanen godkännes. Inom ramen för tillgängliga medel bör byggnadsstyrelsen ha möjlighet att modifiera densamma i den mån så erfordras för att bestrida merkostnader, som föranledas av eventuellt kommande allmän byggnadskostnadsstegring.

Under återopande av det anförda och med erinran, att medel för projekteringsarbeten vid länsstyrelserna framdeles bör ställas till förfogande från det för samtliga departement gemensamma projekteringsanslaget, hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Byggnadsarbeten för länsstyrelserna* för budgetåret 1960/61 anvisa ett investeringsanslag av 3 100 000 kronor.

[10] **Inköp av fastigheter för förvaltningsändamål.** Till detta ändamål har för innevarande budgetår anvisats ett investeringsanslag av 350 000 kronor. Anslaget avser att möjliggöra för byggnadsstyrelsen att, när tillfälle gives, kunna förvärva sådana bebyggda eller obebyggda tomter, vilka är lämpade att tillgodose aktuella eller förväntade behov av lokaler för förvaltningsändamål. Anslaget får användas endast efter Kungl. Maj:ts bemyndigande i varje särskilt fall.

Byggnadsstyrelsen (skr. 25/8 1959) hemställer, att för ändamålet måtte för nästa budgetår anvisas 500 000 kronor. Vid ingången av nu löpande budgetår uppgick det disponibla beloppet till omkring 965 000 kronor. Ett markförvärv i Falun i samband med ändrad tomtindelning är f. n. under avslutande. Under den närmaste tiden kommer dessutom, såvitt nu kan bedömas, inköp av fastigheter i Växjö, Umeå, Halmstad och Mariestad att aktualiseras. Skulle samtliga dessa förvärv komma till stånd under budgetåret torde f. n. tillgängliga medel icke komma att helt förslå till köpeskillingarnas bestridande.

Departementschefen

Jag är icke beredd att tillstyrka högre anslag för ifrågavarande ändamål än som anvisats för innevarande budgetår. Liksom förut bör anslaget få användas endast efter Kungl. Maj:ts medgivande i varje särskilt fall.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Inköp av fastigheter för förvaltningsändamål* för budgetåret 1960/61 anvisa ett investeringsanslag av 350 000 kronor.

[11] **Vissa skyddsrumsanläggningar.** För detta ändamål har för budgetåret 1959/60 anvisats 1 900 000 kronor.

Civilförsvarsstyrelsen (skr. 24/8 1959) hemställer, att för nästa budgetår 3 780 000 kronor anvisas, varav 3 750 000 kronor för utbyggnad av vissa skyddsrumsanläggningar för telestyrelsen m. fl. statliga myndigheter och 30 000 kronor för komplettering av vissa anläggningar för länsstyrelserna och civilbefälvärnarna.

Departementschefen

För telestyrelsen m. fl. statliga myndigheters anläggningar beräknar jag 2 960 000 kronor samt för komplettering av vissa anläggningar 30 000 kronor. Vidare föreslår jag att 310 000 kronor anvisas för viss särskild skyddsrumsanläggning.

Med hänsyn till ärendets natur bör en redogörelse för de upptagna frågorna icke lämnas i statsrådsprotokollet. Ytterligare upplysningar bör i stället meddelas riksdagens vederbörande utskott.

Under återropande av vad jag sålunda anfört får jag hemställa, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Vissa skyddsrumsanläggningar* för budgetåret 1960/61 anvisa ett investeringsanslag av 3 300 000 kronor.

[12] **Anordnande av en civilförvarsskola m. m.** Jämlikt riksdagens beslut i anledning av i propositionen nr 114/1959 framlagt förslag har för innevarande budgetår anvisats ett investeringsanslag av 1 300 000 kronor för vissa ombyggnader och reparationer i de lokaler, som är avsedda för den centrala civilförvarsskolan å Rosersberg.

Civilförsvarsstyrelsen (skr. 24/8 1959) hemställer, att för nästa budgetår 2 200 000 kronor anvisas för genomförande av vissa ombyggnads- och reparationsarbeten samt uppförande av brandtorn, garage, verkstäder m. m. för den del av civilförvarsskolan, som skall utnyttjas för utbildning av personal till undsättningskårerna.

Departementschefen

Såsom jag anfört i propositionen nr 114/1959 vid anmälan av förevarande anslag torde ifrågavarande kostnader, som beräknats av byggnadsstyrelsen, anses vara preliminära. Byggnadsstyrelsen är enligt Kungl. Maj:ts uppdrag

f. n. sysselsatt med att verkställa en mera detaljerad beräkning av dessa kostnader. I avsaknad av ett slutligt förslag till byggnadsåtgärder torde bedömningen av medelsbehovet för nästa budgetår anses osäker. Då medelsbehovet enligt vad jag inhämtat under alla förhållanden icke kommer att understiga 500 000 kronor, anser jag mig böra förorda att medelsanvisningen för nästa budgetår begränsas till nämnda belopp. Det torde få ankomma på Kungl. Maj:t att inom ramen för anvisade medel besluta om de byggnadsåtgärder, som må anses erforderliga.

Under återopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Anordnande av en civilförvarsskola m. m.* för budgetåret 1960/61 anvisa ett investeringsanslag av 500 000 kronor.

Fonden för låneunderstöd

[13] **Lån till utländska läkare för viss efterutbildning.** Under denna rubrik har alltsedan budgetåret 1946/47 medel anvisats för att den svenska hälso- och sjukvården skulle kunna utnyttja den kvalificerade arbetskraft, som representeras av till landet inkomna läkare, ursprungligen övervägande flyktingar. För ettvar av budgetåren 1951/60 har för ändamålet anvisats ett investeringsanslag av 100 kronor. Enligt beslut av 1956 års riksdag kan vidare anslaget fr. o. m. budgetåret 1956/57 disponeras jämväl för beviljande av lån till vissa andra utländska läkare, för vilket ändamål medel t. o. m. budgetåret 1955/56 anvisats under investeringsanslaget till Lån till vissa utländska läkare.

Medicinalstyrelsen (skr. 1/9 1959) hemställer, att anslaget uppföres med ett formellt belopp av 100 kronor. Styrelsen anför.

Den 10 april 1959 har Kungl. Maj:t föreskrivit, att vid utgången av budgetåret 1958/59 förefintlig behållning å det för budgetåret 1955/56 senast anvisade investeringsanslaget till Lån till vissa utländska läkare skall överföras till föresvarande anslag.

Under budgetåret 1958/59 har utbetalats lån å sammanlagt 58 002 kronor. Den 30 juni 1959 uppgick behållningen å anslaget — sedan nämnda överföring ägt rum — till (812 158 + 261 909) 1 074 067 kronor. Under budgetåret 1959/60 disponibla medel uppgår alltså till (1 074 067 + 100) 1 074 167 kronor.

Under budgetåret 1960/61 planeras anordnande av *dels* tre enmånadskurser i svenska medicinalförfattningar, *dels* en enmånads språkkurs med cirka 20 deltagare för vissa utländska icke svensktalande medicine studerande, vilka avses att inordnas i den svenska medicinska utbildningsgången, *dels* ock två särskilda tremånaderskurser i socialmedicin och svenska medicinalförfattningar, vardera med cirka 20 deltagare. Till deltagare i dessa kurser kan fråga uppkomma om utbetalande av lån från anslaget.

Departementschefen

I enlighet med medicinalstyrelsens förslag förordar jag, att anslaget för nästa budgetår uppföres med ett formellt belopp av 100 kronor. Jag hemställer således, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Lån till utländska läkare för viss efterutbildning* för budgetåret 1960/61 anvisa ett investeringsanslag av 100 kronor.

[14] *Lån till Gotlands läns landsting för utbyggande av lasarettet i Visby.* Under denna rubrik har för innevarande budgetår anvisats ett investeringsanslag av 500 000 kronor.

Gotlands läns landstings förvaltningsutskott (skr. 27/8 1959) anför.

Byggnadsföretagets första etapp — som omfattar uppförande av nybyggnad med vårdavdelningar samt mellankropp med anslutning till gamla lasarettbyggnaden — har kostnadsberäknats till cirka 4 miljoner kronor eller ungefär två tredjedelar av totalkostnaden, 6 150 000 kronor. Byggnadstiden uppskattas till två år. Med utgångspunkt från att arbetet påbörjas i mitten av oktober 1959 torde slutskedet inträffa vid slutet av budgetåret 1960/61. Då statens andel fastställts till 65 procent av kostnaderna eller högst 3 547 500 kronor skulle för första etappen med motsvarande beräkningsgrund och då tidigare anvisats 1 300 000 kronor behövas ytterligare 1 065 000 kronor. Byggnadstiden beräknas emellertid draga några månader in på budgetåret 1961/62, varför behovet av statsmedel utgör 1 000 000 kronor.

Departementschefen

För ifrågavarande ändamål har för budgetåren 1957/60 anvisats sammanlagt 1 300 000 kronor. Med hänsyn till den förskjutning av byggnadstiden som inträffat föreslår jag för budgetåret 1960/61 en medelsanvisning av 800 000 kronor. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Lån till Gotlands läns landsting för utbyggande av lasarettet i Visby* för budgetåret 1960/61 anvisa ett investeringsanslag av 800 000 kronor.

[15] *Lån till Svenska diakonsällskapet för vissa byggnadsarbeten.* Till detta ändamål har för innevarande budgetår anvisats ett investeringsanslag av 750 000 kronor.

Svenska diakonsällskapet (skr. 24/6 1959) erinrar om att sällskapet i skrivelse den 28 april 1958 anhöll om ett anslag å 1 500 000 kronor, för att täcka de beräknade kostnaderna för uppförande vid Stora Sköndal av ett nytt vårdhem för svårskötta epileptiker. För budgetåret 1959/60 anvisades hälften av nämnda belopp eller 750 000 kronor. Sällskapet anför, att kostnaderna för den återstående delen av byggnadsarbetena måste uppräknas med cirka 100 000 kronor på grund av väntade merkostnader till följd av löneförhöjningar m. m. Därtill kommer cirka 100 000 kronor för utbygg-

nad av panncentralen. Med hänsyn härtill anhåller sällskapet om ett räntefritt 25-årigt amorteringslån å 950 000 kronor.

Diakonsällskapet är berett att såsom säkerhet för nämnda lån lämna in-teckningar i sin fastighet stadsåga 172 å Brännkyrka i Stockholm.

Yttranden

Medicinalstyrelsen har förut tillstyrkt, att ifrågavarande vårdhem finge uppföras i huvudsaklig överensstämmelse med i ärendet föreliggande ritningar samt att svenska diakonsällskapet måtte för budgetåret 1959/60 erhålla ett anslag av 1 500 000 kronor för ändamålet. För nämnda budgetår anvisades 750 000 kronor såsom lån till diakonsällskapet. Då bristen på vårdplatser för svårskötta epileptiker alltjämt är stor och det nuvarande vårdhemmet Normansgården är otidsenligt och nedslitet, finner styrelsen angeläget, att det nya vårdhemmet snarast kommer till utförande.

Med hänsyn härtill tillstyrker styrelsen, att diakonsällskapet för budgetåret 1960/61 för fortsatt uppförande av ett vårdhem för svårskötta epileptiker beviljas ytterligare 850 000 kronor såsom ränte- och amorteringsfritt lån.

Byggnadsstyrelsen har inte något att erinra beträffande delposten å 750 000 kronor, utgörande återstående del av den till 1 500 000 kronor ursprungligen beräknade byggnadskostnaden. I fråga om de två posterna för befarade merkostnader och för utbyggnad av befintlig panncentral, som uppskattas till vardera 100 000 kronor, föreslår styrelsen, att lånebeloppen fixeras först då kostnaderna bättre kan överblickas.

Departementschefen

Enligt beslut av 1959 års riksdag (jfr statsverkspropositionen bil. 32, s. 20) skall svenska diakonsällskapet av statsmedel erhålla understöd till uppförande vid Stora Sköndal av ett nytt vårdhem för svårskötta epileptiker med ett belopp om sammanlagt högst 1 500 000 kronor. Medelsanvisningen för budgetåret 1959/60 ansågs dock böra begränsas till 750 000 kronor och då utgå i form av ett räntefritt stående lån å sistnämnda belopp. För fullföljande av 1959 års riksdagsbeslut erfordras sålunda ytterligare 750 000 kronor. I enlighet härmed förordar jag, att diakonsällskapet för nästa budgetår beviljas ytterligare 750 000 kronor att utgå i form av ett räntefritt stående lån. Såsom villkor för lånet torde böra gälla bl. a., att svenska diakonsällskapet i egenskap av ägare till hemmet ställer säkerhet, som av Kungl. Maj:t godkännes, samt att lånet skall återbetalas om verksamheten nedlägges eller icke upprätthålles på tillfredsställande sätt.

Under åberopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Lån till Svenska diakonsällskapet för vissa byggnadsarbeten* för budgetåret 1960/61 anvisa ett investeringsanslag av 750 000 kronor.

[16] **Lån till Göteborgs Diakoniss-sällskap.** *Styrelserna för Göteborgs-Diakoniss-sällskap och Bräcke Östergård* (skr. 3/6 1959) hemställer om bidrag motsvarande 75 procent av den till 2 410 000 kronor beräknade kostnaden för utbyggande av Bräcke Östergårdshemmet med ett skolhem för cp-barn.

I skrivelsen anföres bl. a.

1956—1958 års riksdagar har anvisat 1 410 000 kronor till bidrag till uppförande av ett förskolehem för 30 cp-barn, numera benämnt Bräcke Östergård.

Vid planerandet av Bräcke Östergård har från början hänsyn tagits till möjligheten av en framtida utbyggnad med ett skolhem. Dyrbara nyinvesteringar för kök, värme- och terapiavdelningar behöver sålunda icke ifrågakomma.

Anstalten är planerad som en centralanstalt för västra Sveriges cp-barn. Inom upptagningsområdet bor cirka 1,5 milj. människor.

Cp-vården för barn i förskoleåldern är i stort sett ordnad för västra Sverige. Göteborgs stad har en externatskola för 20 cp-barn, vilken dock icke ens täcker stadens behov. För cp-barn utanför Göteborg finns för närvarande ingen planlagd skolgång. Befolkningsunderlaget för Bräcke Östergårds verksamhet är mer än fyra gånger så stort som Göteborgs stad. Enligt frekvenssiffrorna för Göteborg skulle sålunda ett 80-tal barn ha fördel av att gå i cp-skola. Genom ett rationellt utnyttjande av daghemsverksamhet och poliklinisk behandling kombinerad med skolskjutsar kan man räkna med att behovet av skolhemsplatser, särskilt internatplatser, skall kunna minskas. I en tidigare framställning har antalet internatplatser beräknats till 30. Till internatskolan bör läggas externatverksamhet för barnen i Göteborgs närmaste omgivningar. Det behövliga, totala antalet skolplatser kan sålunda uppskattas till 40. Detta elevmaterial är tillräckligt stort för att medge en rimlig uppdelning i lämpliga grupper och klasser.

Byggnadskostnaderna beräknas uppgå till 2 410 000 kronor. Cirka 25 procent av dessa kostnader beräknas bli täckta genom bidrag från Folke Bernadottestiftelsen.

Yttranden

Medicinalstyrelsen erinrar om att styrelsen i anslagsäskanden för budgetåret 1954/55 tillstyrkt en av diakoniss-sällskapet år 1953 avgiven framställning om bidrag till uppförande av ett skolhem för cp-barn.

Styrelsen har från 1958 års cp-utredning erfarit, att utredningen — oaktat dess arbete ännu ej är avslutat — likväl kunnat bilda sig en säker uppfattning om att det skolpliktiga cp-klientelet har en sådan omfattning, att minst en anstalt av föreslagen typ är motiverad under förutsättning att den samma är beredd att mottaga klientel från den s. k. Göteborgsregionen.

Styrelsen får sålunda för sin del tillstyrka framställningen.

Statskontoret vill — mot bakgrunden av det material, som företetts — för sin del icke motsätta sig, att förskolehemmet Bräcke Östergård med statligt stöd utbygges med ett skolhem. Statens medverkan bör dock ske lånevägen. Ämbetsverket, som icke varit i tillfälle att granska de för skolhemsbygget uppgjorda ritningarna, anser sig emellertid icke kunna göra något uttalande beträffande storleken av det lån, som för ändamålet bör beviljas.

Byggnadsstyrelsen — som i ärendet samrått med skolöverstyrelsen — anför.

I stort synes anläggningen välplanerad och lämplig för sitt ändamål. Med hänsyn till det speciella klientel, för vilket anläggningen är avsedd, torde en byggnad huvudsakligen förlagd i ett plan ofrånkomlig. De olika delarna i anläggningen fordrar en avsevärd rymlighet, speciellt i vad avser kommunikationsytor. Detta är framför allt påfallande beträffande skolbyggnadens korridor som är 3,5 meter bred. Med hänsyn till att alla elever vistas här samtidigt, torde emellertid detta mått vara erforderligt.

Genom att hela källaren är planerad att bli utgrävd i den nya delen kommer lokalerna här att bli rymligare än vad som erfordras, särskilt med hänsyn till att skyddsrummen kan användas som förrådsrum. En besparing synes därför möjlig genom att ej utgräva eller alternativt tills vidare ej inreda del av källarutrymmet under skollokalerna.

Den till 2 410 000 kronor uppgivna kostnaden har av styrelsen granskats samt föreslås med hänsyn till grundläggningsförhållandena avrundad till 2 450 000 kronor.

Under hänvisning till det anförda vill styrelsen ej motsätta sig, att byggnaden uppföres i huvudsak enligt föreliggande ritningar.

Departementschefen

Enligt beslut vid 1955—1958 års riksdagar har Göteborgs Diakoniss-sällskap erhållit statsbidrag till uppförande av ett förskolehem för cp-barn, Bräcke Östergård. Diakoniss-sällskapet hemställde därvid alternativt om bidrag till uppförande jämväl av ett skolhem i anslutning till förskolehemmet. Denna byggnadsfråga behandlades vid 1955 års riksdag (prop. nr 135/1955), varvid föredragande departementschefen med hänsyn till den osäkerhet, som vidlåde bedömningen av antalet barn, som skulle komma att behöva internatvård, ej fann tiden mogen att omedelbart anordna ifrågavarande skolhem.

Den lokala organisationen för öppen vård av cp-barn är under snabb utveckling. I anslutning till behandlingsinstitutioner avsedda för förskolebarn har i många fall anordnats externatskolor för skolpliktiga cp-barn. Föreliggande behov av internatplatser tillgodoses f. n. i främsta rummet vid Eugeniahemmet. Emellertid kan — såsom medicinalstyrelsen framhållit — behovet av internatplatser för detta klientel numera bedömas vara så stort, att ytterligare ett skolhem torde vara motiverat.

Såsom jag inledningsvis anmärkt, har staten lämnat bidrag till anläggningskostnaderna för förskolehemmet Bräcke Östergård. Jag vill vidare erinra om att statsutskottet i utlåtande över förenämnda proposition fann anlägget, att vid det fortsatta planläggningsarbetet rörande cp-vården särskild uppmärksamhet ägnades frågan om inte humanitära skäl kunde förenas med ekonomiska synpunkter till förmån för inrättande av ytterligare en eller flera centralanstalter för vården av de spastiker, som måste omhändertagas i särskilda hem.

Med hänsyn till vad jag sålunda anført har jag ansett mig kunna tillstyrka, att diakoniss-sällskapet av statsmedel erhåller understöd till uppförande också av det föreslagna skolhemmet. Byggnadskostnaderna har av byggnadsstyrelsen beräknats till 2 450 000 kronor. Jag vill i sammanhanget

erinra om att diakoniss-sällskapet ansett sig kunna påräkna visst bidrag från Folke Bernadottestiftelsen. Vidare har arbetsmarknadsstyrelsen medgivit, att vissa byggnadsarbeten för en beräknad kostnad av 750 000 kronor må utföras såsom statligt beredskapsarbete i styrelsens regi. Med utgångspunkt härifrån föreslår jag, att diakoniss-sällskapet erhåller ett räntebärande lån å 1 000 000 kronor. Medelsanvisningen bör fördelas på tre budgetår, därav för nästa budgetår 200 000 kronor. Såsom villkor för lånet torde böra gälla bl. a. att lånet skall återbetalas, om verksamheten nedlägges eller icke upprätthålles på ett tillfredsställande sätt.

Medel för lånet torde böra anvisas under fonden för låneunderstöd.

Under återopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Lån till Göteborgs Diakoniss-sällskap* för budgetåret 1960/61 anvisa ett investeringsanslag av 200 000 kronor.

[17] *Lån till sällskapet Eugeniahemmet. Styrelsen för sällskapet Eugeniahemmet* hemställer i skrivelse den 12 december 1959 om ett anslag av 100 000 kronor för vissa ombyggnadsarbeten.

Väsentliga brister vidlåder det s. k. Gamla hemmet, Eugeniahemmets äldsta byggnad, uppförd åren 1885—1886. Byggnaden har aldrig varit föremål för genomgripande reparationer eller moderniseringar och är sålunda i ett mycket dåligt skick. Framför allt är de hygieniska och sanitära anordningarna synnerligen otillfredsställande.

Styrelsen har i anledning härav låtit uppgöra ritningsförslag och kostnadsberäkning för en ombyggnad av ifrågavarande avdelning för att verksamheten skall kunna bedrivas någorlunda tillfredsställande.

Genom att minska antalet sängplatser från 28 till 22 vinnes större utrymme för de sanitära anläggningarna. Isoleringsrummet erhåller egen toalett. Vidare erhålles toaletter i anslutning till varje badrum. I avdelningen, som f. n. helt saknar garderobsutrymmen, inrymmes ett kapprum. Standarden blir i övrigt avsevärt förbättrad. Kostnaden härför har beräknats till 40 000 kronor.

Då man genom denna icke oväsentliga ombyggnad i viss grad konserverat byggnaden, anser styrelsen att en mera genomgripande reparation av byggnadens yttre bör vidtagas. Kostnaden för en putsning av de yttre fasaderna beräknas till 30 000 å 40 000 kronor. För provisorisk lagning av putsen har för innevarande budgetår anvisats 10 000 kronor. Dessutom är ett anslag av 5 000 kronor anvisat för förbättring av inredningen i Gamla hemmet. Styrelsen hemställer att båda dessa belopp får disponeras för omputsning av fasaderna. Resterande belopp torde genom fördelning av kostnaden på två budgetår kunna täckas av under hemmets omkostnadsstat årligen anvisade medel till fastighetsunderhåll.

Styrelsen föreslår vidare vissa omändringar i köksavdelningen. För närvarande utportioneras maten på avdelningarna. Matkantinerna diskas sedan på avdelningarna och överbliven mat återgår icke till köket. Det ekonomiska i detta förfaringssätt är uppenbart. Genom vissa ombyggnadsarbeten av köket skulle kantindisken kunna ske därstädes och den överblivna maten kunna tillvaratagas. Vidare skulle matåtgången kunna bättre förutses. De föreslagna arbetena har kostnadsberäknats till 22 000 kronor.

För vissa omändringsarbeten i föreståndarinnans bostad beräknas ett belopp av 7 000 kronor.

Målningen i de två stora samlingssalarna i Stora hemmet är sedan gammalt hållen i mörka färger och ger genom sina stora golvytor ett opersonligt intryck. Genom ommålning i gladare färger skulle större trivsel kunna åstadkommas. Målningsarbetena har kostnadsberäknats till 7 000 kronor.

Trapporna i Stora hemmet är starkt förslitna. Den nuvarande stenbeläggningen med dess glatta ytor medför dessutom stor risk för olycksfall bland barnen och personalen. Trappstegen bör nedslipas och beklädas med plattor för att ernå större säkerhet. Kostnaden för dessa arbeten har beräknats till 6 000 kronor.

Belysningen i korridorer, trappuppgångar och sovsalar är otillfredsställande. Sovsalarna saknar belysningspunkter vid sängarna. Ytterligare några ljuspunkter bör anordnas i parken. För förbättring av dessa förhållanden erfordras 10 000 kronor.

Till arkitekt-, kontrollarvoden och oförutsedda utgifter för ovannämnda arbeten bör beräknas 8 000 kronor.

För nu avsedda upprustning erfordras sålunda sammanlagt (40 000 + 22 000 + 7 000 + 7 000 + 6 000 + 10 000 + 8 000) 100 000 kronor.

Departementschefen

I anslagsframställning för innevarande budgetår hemställde Eugeniahemmets styrelse om bidrag till anordnande av en internatavdelning i en f. n. outnyttjad verkstadsbyggnad. Förslaget tog sikte på att genom ökade differentieringsmöjligheter utan nedskärning av platsantalet skapa bättre vårdförhållanden vid hemmet. Framställningen föranledde emellertid ingen åtgärd (jfr statsverkspropositionen 1959, XI ht, s. 280). Sedan hemmets styrelse nu ånyo hemställt om medel för ifrågavarande ombyggnadsarbeten, har medicinalstyrelsen i nyligen avgivet yttrande häröver på anförda skäl avstyrkt medelsanvisning för ändamålet.

Eugeniahemmets styrelse har härefter med ändring av den sist avgivna framställningen hemställt om medel för ombyggnad av den i det s. k. Gamla hemmet inrymda internatavdelningen för pojkar samt för vissa upprustningsåtgärder vid hemmet i övrigt.

Den inom medicinalstyrelsen pågående utredningen angående op-vårdens organisation, som enligt givna direktiv har att utreda frågan om den framtida förläggningen av ett nytt Eugeniahem, beräknas visserligen vara slutförd inom kort. Emellertid torde ett nytt Eugeniahem knappast kunna färdigställas under de närmaste åren. Med hänsyn härtill och till det trängande behovet av moderniserings- och förbättringsarbeten inom vissa delar av hemmet föreslår jag, att sällskapet Eugeniahemmet för genomförande av den senast föreslagna ombyggnaden och upprustningen erhåller ett ränte- och amorteringsfritt lån å 100 000 kronor.

Eugeniahemmets flickinternat ombyggdes under budgetåret 1958/59. I den av mig nu tillstyrkta ombyggnaden ingår en modernisering av den för pojkar med lättare rörelsehinder avsedda internatförläggningen. Däremot beröres ej två sovsalar med vardera 12 sängplatser för pojkar med svåra

rörelsehinder (rullstolsfall). Enligt vad jag inhämtat torde en ombyggnad av sistnämnda sovsalar syftande till mindre rumsenheter ej vara möjlig av byggnadstekniska skäl. Viss förbättring av inredningen torde dock kunna vidtagas. Detta förutsätter å andra sidan att platsantalet nedskäres. Då ombyggnaden av internatet i Gamla hemmet innebär en minskning av platsantalet, synes det — med hänsyn till de bristande platsresurserna på detta område — nödvändigt att undersöka möjligheterna att skapa ersättningsplatser. I sitt förut berörda yttrande har medicinalstyrelsen funnit vissa möjligheter föreligga att överföra ett antal elever till Apelvikens kustsanatorium. Denna fråga har nyligen aktualiserats genom inträffade personalsvårigheter vid Eugeniahemmet, vilka föranlett hemmets styrelse att i samråd med medicinalstyrelsen och skolöverstyrelsen utskriva och omplacera ett antal elever i klasserna 7 och 8 fr. o. m. vårterminen 1960. Då det synes önskvärt att Eugeniahemmets karaktär av barnanstalt starkare betonas, finner jag böra övervägas att i fortsättningen begränsa intagningen till — förutom förskolebarn — i huvudsak barn i åldersgrupperna motsvarande försöksskolans låg- och mellanstadier. Jag förutsätter, att hithörande frågor prövas av hemmets styrelse i samråd med skolöverstyrelsen och medicinalstyrelsen utan hinder av pågående utredning om cp-vårdens framtida organisation.

Under återopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Lån till sällskapet Eugeniahemmet* för budgetåret 1960/61 anvisa ett investeringsanslag av 100 000 kronor.

[18] **Lån till föreningen Kronprinsessan Victorias kustsanatorium för vissa ombyggnadsarbeten.** Något anslag under denna rubrik har icke uppförts i gällande riksstat. Till ifrågavarande ändamål har dock för budgetåret 1957/58 anvisats ett investeringsanslag av 950 000 kronor.

I skrivelse den 15 september 1959 anför *byggnadsstyrelsen* bl. a. följande.

Den 18 april 1958 uppdrog Kungl. Maj:t åt byggnadsstyrelsen att i huvudsaklig överensstämmelse med av föredragande departementschefen i propositionen nr 86/1958 under II angivet förslag för en beräknad kostnad av 1 150 000 kronor utföra vissa ombyggnadsarbeten vid Kronprinsessan Victorias kustsanatorium i Barkåkra erforderliga för sanatoriets användning för vård av höggradigt vanföra psykiskt efterblivna patienter. Sedermera har genom beslut den 5 juni 1959 uppdraget ändrats till att omfatta byggnadsåtgärder för en beräknad kostnad av 1 500 000 kronor.

För ifrågavarande byggnadsåtgärder har 1957 års riksdag såsom lån till föreningen Kronprinsessan Victorias kustsanatorium för budgetåret 1957/58 anvisat ett investeringsanslag av 950 000 kronor. För arbetenas fullföljande erfordras således ytterligare 550 000 kronor. Enligt upprättad tidsplan kommer arbetena, som påbörjats under sommaren 1959, att bedrivas så, att de beräknas bli helt färdigställda under budgetåret 1960/61. Återstående medel bör således helt stå till styrelsens disposition under budgetåret.

Departementschefen

Enligt beslut vid 1957 års riksdag (prop. 103; rskr 237) anvisades för budgetåret 1957/58 såsom Lån till föreningen Kronprinsessan Victorias kustsanatorium för vissa ombyggnadsarbeten ett investeringsanslag av 950 000 kronor. Medlen avsåg att möjliggöra vissa ombyggnadsarbeten, som erfordrades därest sanatoriet skulle användas för vård av höggradigt vanföra psykiskt efterblivna.

I anledning av byggnadsstyrelsens skrivelse den 19 november 1958, vari kostnaderna för ombyggnaden av kustsanatoriet på grundval av då föreliggande bearbetade ritningar beräknades till 1 500 000 kronor — varav 100 000 kronor såsom sanatoriets andel i kostnaderna för en lösning av avloppsfrågan — har därefter 1959 års riksdag (prop. 87; rskr 183) beslutat, att vid kustsanatoriet må i huvudsaklig överensstämmelse med av departementschefen förordat förslag för en beräknad kostnad av högst 1 500 000 kronor verkställas de ombyggnadsarbeten, som erfordras för sanatoriets användning för vård av förenämnda vanföra psykiskt efterblivna.

Ombyggnadsarbetena vid kustsanatoriet påbörjades under sommaren 1959 och beräknas kunna avslutas under budgetåret 1960/61. Då byggnadskostnaderna såsom nämnts beräknats till 1 500 000 kronor och för ändamålet tidigare anvisats 950 000 kronor, erfordras sålunda ytterligare 550 000 kronor. Med hänsyn till den stora bristen på vårdplatser för detta klientel anser jag angeläget att ombyggnaden av sanatoriet fullföljes i enlighet med av byggnadsstyrelsen uppgjord tidsplan. Jag förordar därför, att föreningen för nästa budgetår måtte anvisas ytterligare 550 000 kronor i form av ett ränte- och amorteringsfritt lån. För lånet torde böra gälla enahanda villkor som för tidigare beviljat lån.

Under återopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Lån till föreningen Kronprinsessan Victorias kustsanatorium för vissa ombyggnadsarbeten* för budgetåret 1960/61 anvisa ett investeringsanslag av 550 000 kronor.

Vad föredragande departementschefen sålunda, med instämmande av statsrådets övriga ledamöter, hemställt behagar Hans Maj:t Konungen bifalla.

Ur protokollet:
Ingemar Nygren

BILAGA 34 TILL STATSVERKSPROPOSITIONEN 1960

BEREDSKAPSSTAT FÖR FÖRSVARSVÄSENDET

*Utdrag av protokollet över finansärenden, hållet inför Hans Maj:t
Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 4 ja-
nuari 1960.*

Närvarande:

Ministern för utrikes ärendena UNDÉN, statsråden NILSSON, STRÄNG, ANDERSSON,
LINDSTRÖM, LANGE, LINDHOLM, KLING, SKOGLUND, EDENMAN, NETZÉN,
JOHANSSON, AF GEIJERSTAM, NORDLANDER.

Chefen för finansdepartementet, statsrådet Sträng, anmäler efter gemen-
sam beredning med statsrådets övriga ledamöter förslag till beredskapsstat
för försvarsväsendet för budgetåret 1960/61 och anför därvid följande.

Enligt § 63 regeringsformen skall riksdagen årligen antaga beredskapsstat
för försvarsväsendet. Den för innevarande budgetår gällande beredskaps-
staten (statsverkspropositionen, bil. 33; rskr nr 138) har fastställts, bland
annat, med ledning av en genom överbefälhavarens försorg verkställd under-
sökning rörande medelsbehovet för viss försvarsberedskap. Staten upptager
å driftbudgeten anslag om sammanlagt 825 miljoner kronor och å kapital-
budgeten ett anslag av 50 miljoner kronor. Driftbudgetanslagen fördelar
sig med 745 miljoner kronor på fjärde huvudtiteln, med 5 miljoner kronor
på sjunde huvudtiteln, med 10 miljoner kronor på tionde huvudtiteln samt
med 65 miljoner kronor på elfte huvudtiteln. Av det under fjärde huvudtiteln
uppförda beloppet avses för löpande utgifter för armén, marinen och
flygvapnet respektive 330, 70 och 45 miljoner kronor, för engångsutgifter
150 miljoner kronor samt för övriga försvarsutgifter 150 miljoner kronor.
Anslaget under sjunde huvudtiteln avses för vissa civila försvarsbered-
skapsåtgärder (kostnader för förstärkning av gränsbevakning, polis, brand-
väsen, m. m.). Å tionde huvudtiteln har uppförts ett anslag för finansiering
av erforderliga pris- och handelsreglerande åtgärder m. m. Under elfte
huvudtiteln redovisas anslag för sjukvårdsberedskapens och civilförsvarets
löpande utgifter med 10 respektive 35 miljoner kronor. För sistnämnda verk-
samhetsområden har under samma huvudtitel jämväl upptagits engångs-
anslag om 5 respektive 15 miljoner kronor. Anslaget å kapitalbudgeten un-

der fonden för förslag till statsverket avses för försvarsberedskapens stärkande i allmänhet.

Den försvarsberedskapsstat, som skall fastställas för budgetåret 1960/61, synes böra upptaga samma belopp som den för innevarande budgetår fastställda.

I enlighet härmed upprättat förslag till beredskapsstat för budgetåret 1960/61 torde såsom *bihang* få fogas vid protokollet i ärendet.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att godkänna det vid detta protokoll fogade förslaget till beredskapsstat för försvarsväsendet för budgetåret 1960/61.

Vad föredragande departementschefen sålunda, med instämmande av statsrådets övriga ledamöter, hemställt behagar Hans Maj:t Konungen bifalla.

Ur protokollet:

Ragnar Sohlman

Bihang**Förslag till beredkapsstat för försvarsväsendet för
budgetåret 1960/61****Driftbudgeten****A. Egentliga statsutgifter:**

IV. Försvarsdepartementet	745 000 000	
VII. Finansdepartementet	5 000 000	
X. Handelsdepartementet	10 000 000	
XI. Inrikesdepartementet	65 000 000	825 000 000
	<u>Summa kronor</u>	<u>825 000 000</u>

Kapitalbudgeten**Kapitalinvestering:**

VIII. Fonden för förslag till statsverket	50 000 000
---	------------

Egentliga statsutgifter**IV. Försvarsdepartementet****C. Försvarskrafterna**

a	Arméns löpande utgifter, <i>förslagsvis</i>	330 000 000	
b	Marinens löpande utgifter, <i>förslagsvis</i>	70 000 000	
c	Flygvapnets löpande utgifter, <i>förslagsvis</i>	45 000 000	
d	Engångsutgifter, <i>förslagsvis</i>	150 000 000	595 000 000
			<u>595 000 000</u>

E. Diverse

a	Övriga utgifter, <i>förslagsvis</i>		150 000 000
		Summa kronor	<u>745 000 000</u>

VII. Finansdepartementet

a	Civila utgifter för försvarsberedskap, <i>förslagsvis</i>	5 000 000
---	---	-----------

Egentliga statsutgifter**X. Handelsdepartementet**

a	Allmänna utgifter för pris- och handelsreglerande åtgärder m. m., <i>förslagsvis</i>		10 000 000
---	---	--	------------

XI. Inrikesdepartementet**B. Medicinalstaten samt hälso- och sjukvården**

Sjukvårdsberedskapen:

a	Löpande utgifter, <i>förslagsvis</i>	10 000 000	
b	Engångsutgifter, <i>förslagsvis</i>	5 000 000	15 000 000
			<u>15 000 000</u>

E. Civilförsvaret

Civilförsvaret:

a	Löpande utgifter, <i>förslagsvis</i>	35 000 000	
b	Engångsutgifter, <i>förslagsvis</i>	15 000 000	50 000 000
			<u>50 000 000</u>
	Summa kronor		<u>65 000 000</u>

Kapitalinvestering**VIII. Fonden för förlag till statsverket**

a	Försvarsberedskapens stärkande i allmänhet, <i>förslagsvis</i>	50 000 000
---	--	------------